

NA RAZBREMENILNIKU KONCUJEJO ZADNJA DELA — KAKO BO S PLAČILOM RAZLASCENIH ZEMLJIŠČ — RAZSIRITEV OBMOČJA VODNE SKUPNOSTI NA PRETEŽNI DEL CANKOVSKO OBČINE — UREJEVANJE KATASTRA VODNE SKUPNOSTI — ZAOSTANKI PRISPEVKOV SE VEDNO PRECEJSNJI.

Do jeseni bodo končali glavna dela na razbremenilniku Ledava—Mura. Sezidali bodo tudi vtočno zapornico na Ledavi. Preostaja le še most čez razbremenilnik na poljski cesti med Bakovci in Dokležovjem. Ta most sicer ni predviden v letošnjem programu, vendar ga bodo — kakor trdijo na upravi vodne skupnosti — sezidali še letos. To bo železobetonski most s primerno nosilnostjo za poljsko cesto. Tako bo že vsa letošnja jesenska odvečna voda odtekala iz Ledave po najkrajši poti v Muro. Seveda še kanal letos ne bo deloval s polno zmogljivostjo. To bo mogoče šele takrat, ko bosta urejena prekop martjanski potok—puconski potok in puconski potok—Ledava. Vse te objekte bodo dogradili prihodnja leta.

Regulacija Ledave je pokazala, da bo treba to regulirati ne samo do Skakovca, temveč do Topolovca. V zvezi s tem bodo morali urediti v teh krajih tudi plačevanje prispevka za vodno skupnost. Predvidevajo, da bodo projekti za ta del Ledave narejeni še letošnjo jesen.

Eden izmed glavnih problemov pri urejanju vodno gospodarskega režima v krajih, ki spadajo pod Vodno skupnost v M. Soboti, je razlasev zemljišč po katerih poteka razbremenilnik Ledava—Mura. To je okrog 55 ha zemlje. Nekateri dosedajni lastniki zemljišč bi se zadovoljili s tem, da bi še na-

prej izkoriščali to zemljo, saj je zelo pripravna za senokoše. Tak način lastništva pa bi napravil pravo zmedo pri kasnejšem vzdrževanju razbremenilnika, razen tega je bila ta zemlja oproščena vseh družbenih dajatev, saj so jo smatrali kot neplodno. Vodna skupnost je namravala plačati ta zemljišča z investicijskimi sredstvi, česar pa ni dovolila Uprava za vodno gospodarstvo LRS, ki vztraja pri tem, da se investicijska sredstva porabijo izključno za investicije, česar posledica li bila dokončna ureditev razbremenilnika v čim krajšem času. Plačilo za omenjena zemljišča znaša okrog 8 milijonov dinarjev. Po mnenju uprave za vodno gospodarstvo naj bi preskrbeli ta sredstva iz okrajnih virov. Neplačana zemljišča ob razbremenilniku zelo močno ovirajo tudi hitrejšo regulacijo ostalih vodnih strug na območju soboške vodne skupnosti, ker nimajo ljudje zaradi zavlačevanja z izplačilom zemljišč na razbremenilniku v take akcije dovolj zaupanja.

Kljub razbremenilniku — poplave?

Predvsem prebivalci Dokležovja menijo, da bo voda, ki bo pritekla po razbremenilniku, povečala poplavno območje ob Muri. Trenutno je izlivno ustje razbremenilnika res predvideno v Lukačev rovak v Dokležovju. Ta voda bi se ob izredno velikih nalivih na Gorickem razlivala po gozdovih ob Muri, vendar so poplave navadno vsako leto v času, ko voda ne more povzročiti izredno velike škode. Pri velikih poplavah pa bi bilo mogoče zapreti tudi mursko zapornico ob vtoku v Lukačev rovak. Tako bi bil obremenjen Lukačev rovak samo z vodo, ki bi pritekala po razbremenilniku. Pri dokončni regulaciji Mure pa je predviden podaljšek razbremenilnika v Dokležovju neposredno do Mure.

Poleg dokončne regulacije Ledave in nekaterih njenih pritokov predvideva vodna skupnost za prihodnja leta tudi ureditev katastra vseh svojih zemljišč. Trenutno so že zakoličili posamezne pasove ob potokih itd. Toda s tem zaključeno še ni urejen lastniški odnos zakoličenih zemljišč, kakor to menijo prebivalci v nekaterih občinah. Te odnose bo uredil šele novi kataster, za katerega opravljajo letos potrebne meritve.

Vprašanje zase pri delu vodne skupnosti so zaostanki prispevkov posameznih kmetovalcev. Razumljivo je, da povzročajo zaostanki precej hude krvi med kmetovalci, ki svoje obveznosti do vodne skupnosti v redu izpolnjujejo. Kmetovalci v beltinski občini so dolžni okrog 2 milijona, v soboški 2,5 milijona, v martjanski 420 tisoč, v lendavski 900 tisoč in v cankovski občini 200 tisoč dinarjev. Ker zaostanki omejujejo tudi možnosti izplačila razlascenih zemljišč na razbremenilniku, bodo morali občinski ljudski odbori najti uspešen način, kako izterjati te zaostanke.

J. M.

S seje sveta za notranje zadeve v Murski Soboti

ISKATI VZROKE

Člani sveta za notranje zadeve in splošno upravo pri OLO so na zadnji seji razpravljali med drugim tudi o delu občinskih svetov za notranje zadeve in splošno upravo. Obširno je poročal o delu občinskih svetov načelnik tajništva za notranje zadeve pri OLO tov. Jan Ros. V poročilu je bilo med drugim rečeno, da občinski sveti doslej niso dovolj obširno obravnavali vse problematike, ki spada v njihov delokrog. Prav tako so posamezni sveti redkokdaj vabili na svoje seje člane ostalih občinskih svetov ali predstavnike družbenih organizacij. Samo primer Beltince, Lendave in Ljutomer — kjer so poročali o delu sveta tudi pred ljudskim odborom — pa dovolj nazorno govori, da se javnost zelo zanima za delo svetov za notranje zadeve in splošno upravo.

Največ so razpravljali člani občinskih svetov na svojih sejah o gasilstvu, o javnem redu in miru, o mladinskem kriminalu ter o delu varnostnih organov. Skoraj v vseh občinskih svetih so poročali o svojem delu komandirji postaj LM, pri čemer pa so se vse preveč omejevali samo na statistične podatke, vse premalo pa so analizirali vzroke različnih prekr-

škov in drugih nepravilnosti, ki so jih zasledili pri svojem delu. Prav s poglobljenimi analizami vzrokov na pr. mladinskega kriminala pa bi sveti najboljše izpolnili svoje naloge. Premalo so iskali sveti pomoči tudi pri organih družbenega in delavskega samoupravljanja. Tak je primer lendavske Nafta, kjer doslej še ni uspelo ugotoviti dobre kontrole nad morebitnim razpisništvom in malomarnim poslovanjem z družbenimi sredstvi.

Da bo delo občinskih svetov v prihodnje boljše, je treba gledati predvsem na izbiro članov svetov. Ne sme prevladati mnenje, da so primerni za ta svet le ljudje, ki se tudi poklicno ukvarjajo s to problematiko. V svetu za notranje zadeve in splošno upravo morajo biti državljani, ki so dovolj izkušeni in ki poznajo problematiko, katero obravnava svet na svojih sejah. Kot merilo za pravilno delo občinskih svetov je tudi mnenje občanov o samem delu sveta. Sveti si bodo morali v prihodnje več pomagati s posameznimi komisijami. Različne komisije so bile imenovane, vendar svojih nalog niso opravljale zadovoljivo. Predvsem komisije za pomoč odpuščenim iz

kazenskega postopka imajo dokaj težke in večkrat dolgotrajne naloge. Te komisije bi se morale posluževati pri svojem delu različnih oblik moralne pomoči svojim varovancem in to od neposrednega stika samih članov komisij do političnih organizacij, ki naj bi pomagale odpuščenemu iz kazenskega postopka pri vključitvi v družbo.

Po poročilu tov. Rosa so posamezni člani sveta predlagali, naj bi organizirali v okrajnem merilu krajišni seminar za predsednike požarnovarnostnih komisij, tako da bi te delale po enotnih kriterijih.

Člani sveta so na tej seji ugotovili, da občinski ljudski odbori in ostali organi ne izpolnjujejo vseh sklepov sveta. Tu gre predvsem za sklep ene izmed prejšnjih sej, ki nareku-

je okrajni upravi za gozdarstvo strožjo kontrolo nad posameznimi logarji, ker so se v zvezi s tem dovoljale na terenu različne nepravilnosti. Uprava za gozdarstvo pa je ta sklep naravnost ignorirala. Prav tako niso občinski ljudski odbori ničesar storili glede obdelave njiv ob državni meji. Ta sklep namreč pravi, naj kmetovalci ob meji ne bi sejali koruze in drugih večjih rastlin.

Razen o delu občinskih svetov za notranje zadeve in splošno upravo so razpravljali člani sveta na tej seji še o nekaterih drugih tekočih zadevah, med drugim tudi o programu dela in o pravih okrajnega gasilskega sklada.

J. M.

Radgonski praznik je obiskalo

čez 1000 ljudi

kot večerna predstava. Precej ljudi je obiskalo tudi telovadni nastop, ki je bil v terek popoldne. Se večji obisk pa je bil v sredo popoldne na konjskih dirkah.

Letošnje prireditve na radgonskem občinskem prazniku so bile sicer v manjšem obsegu kot prejšnja leta, vendar so s svojim prazničnim razpoloženjem pokazale, da ljudje ne pozabljajo takih dogodkov kot je za Radgončane 14. avgust.

J. M.

Dom ljudske kulture v Radgoni

Kljub temu, da je bil letošnji občinski praznik v Radgoni v sredo, je bilo v mestu že od jutra zelo živo. S kolesi, peš in s kamioni so prihajali ljudje iz vseh krajev občine. Kot gostje so se udeležili prireditev ob občinskem prazniku tudi številni drugi, med njimi poslanec dr. M. Snuderl, poslanec I. Kreft in zastopniki sosednjih občin. Po povorki, ki je zelo nazorno prikazala prosvetno in politično delo Svobode in ostalih družbenih organizacij, je spregovoril zbranim predsednik OLO tov. F. Rogl. V svojem nagovoru je poudaril pomen občinskega praznika za radgonsko občino.

Veliko število ljudi se je udeležilo tudi razvitja prapora občinskega odbora ZB ter sektorskih gasilskih vaj.

Razen tega je gostoval na dan občinskega praznika v Radgoni tudi kvartet Avenik s pevcema Danico Filipič in Francom Korenom ter članom SNG Janom Rohačkom. Predstava ob enajstih ni bila tako dobro obiskana

S seje ObLO v Radgoni

Na 22. redni seji je občinski ljudski odbor med drugim razpravljal o spremembi odloka o družbenem planu za leto 1957. Po tej spremembi se obračunava lastni sklad splošnih kmetijskih zadrug po dohodku. Pri občinskem ljudskem odboru je ustanovljen kreditni sklad (5 milijonov dinarjev) za pomoč kolonistom v Apaški kotlini za popravila in obnove gospodarskih poslopij. Za predsednika upravnega odbora tega sklada je bil imenovan Grosičar Ciril. Za direktorja kmetijskega gospodarstva Črnci je občinski ljudski odbor imenoval inženirja Ivana Milkoviča. Na seji so sprejeli še odlok o občinskem prometnem davku na alkoholne pijače ter razpravljali še o nekaterih gospodarskih in upravnih zadevah. Po redni seji je bila slavnostna seja v počastitev občinskega praznika. Slavnostni govor je imel sekretar občinskega komiteja in ljudski poslanec Zlato Pavlica.

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 25. avg. do 1. sept. Okoli 27. avgusta poslabšanje s padavinami in ohlادتvijo. V ostalem lepo vreme.

Naš komentar

OBDUKCIJA

Kompleksna razprava o kmetijstvu je v Pomurju odkrila poleg že splošno znanih slabosti še take, o katerih nismo slišali. Tako je bilo že dolgo govora o trgovanju zadržanih podjetij za »sako cenos«. Vedeli smo, da je zaradi takega trgovanja morala nujno biti prizadeta poslovnost in trgovska morala trgovcev, vendar smo to ocenjevali s političnih vidikov enostavno z ugotovitvijo, da je tako poslovanje škodljivo. V bistvu smo bili vse do začetka te splošne razprave o kmetijstvu zelo popustljivi do odgovornih za nastali položaj med prebivalstvom. Inšpekcijska služba pa je ugotovila, da gre za desetine milijonov pri zadržanih trgovskih podjetjih Agromerkur v Murski Soboti in Zadrudnik v Ljutomeru. Zadrudnik je podjetje, ki je trenutno o prisilni likvidaciji, medtem ko je Agromerkur v obravnavi in tudi neprimerno boljšem položaju, toda s tem ni rečeno, da nima izdatne zube — za naše razmere. Gre namreč za to, ali naj dobijo delavci tega podjetja 75 odstotkov plače, ki jih bo delno kril občinski proračun ali pa naj bo rešitev v reorganizaciji ali drugem postopku. Zguba je v tem podjetju nastala, kot je znano, predvsem zaradi velikega porasta materialnih režijskih stroškov, medtem ko pri Zadrudniku niti materialnih stroškov in celotnih plač niso krili.

Vzroki za tako porazno stanje so različni. Med drugimi so tudi česte spremembe v organizaciji teh podjetij, združevanje in s tem v zvezi spremembe v vodstvu podjetij. Personalne razmere se vsekar močno odražajo v poslovanju posameznih odsekov, kjer so čisto trmoglavili in gospodarili po svoje, ne glede na celotno poslovanje podjetja. Kontrola, ki jo mora imeti računopodstvo, če je ažurno, je v obih podjetjih odpadla, kajti računopodstvo so opravljala svoje posle z zaostankom, razen tega pa so bile prikrite

očitne zgube pri materialu, ki ga je bilo treba odpisati, ker ga nikjer ni bilo pa tudi v neizterljivih terjatvah. Stanje, kakršno je ob pregledu poslovanja ugotovila finančna inšpekcija je bilo novost celo za zadržano hranilnico, ki ima družbeno evidenco nad temi podjetji, med tem ko ustreznost mesta pri občinskem ljudskem odboru v Murski Soboti sploh ni zasedeno, a po občinah sploh ne morejo dobiti primerne sposobnih knjigovodij, ker najboljše poberejo podjetja, ki lahko primerno odmerjajo plačo. Tako je učinkovita in pravočasna kontrola skoraj onemogočena, kajti okrajna finančna inšpekcija ugotavlja stanje le ob pregledovanju zaključnih računov podjetij, to pa je bilo letos (in tudi prej) pogojeno z zapoznelimi predpisi, ki pa so izšli z veljavnostjo za nazaj.

Kljub vsem dejstvom, ki opravičujejo, pa ugotavljamo, da je analiziranje stanja v podjetjih, potem, ko so tik pred likvidacijo, podobno ugotavljanju bolezni na mrliču z obdukcijo, kar je zaključek neuspešnega ali ponesrečenega zdravljenja bolnika. Kakšne koli so že razmere na tržišču, ne moremo trditi, da tržišče povzroča pojave takih pomanjivosti, kot smo jih zabeležili v obeh omenjenih podjetjih. Tudi v takih primerih ne, ko so ugotovljeni tukaj, namreč, da so neka podjetja iz Srbije reševala poslovanje s tem, da so sprejemala velike količine blaga od naših podjetij tik pred likvidacijo — z očitnim namenom, da poravnajo dolgove v svoji bližnji okolici. Vsiljuje se prepričanje, da je leonji delež krivde v familjarnosti, ki so je bili detežni voditelji teh podjetij za daljše obdobje nazaj in podobni vzroki posebej subjektivnega značaja, ki jih pa je mogoče skriti za množico objektivnih pogojev in težav.

Zadružni praznik v Turnišču

30 let plodnega živinorejskega dela

V soboto, 17. avgusta so imeli v Turnišču ob priložnosti 30-letnice selekcijskega dela v živinoreji in 10-letnice ustanovitve zadruge zadružni praznik, ki so se ga poleg številnih vaščanov in prebivalcev sosednjih vasi udeležili tudi zvezni ljudski poslanec Vanek Šiftar, predsednik OLO Franc Rogl, predsednik ObLO v Lendavi Slavko Lindič in drugi.

Prav nred tridesetimi leti sta Stefan Nemec iz Turnišča in Stefan Bakan iz Nedelice začela na pobudo inženirja Borisa Venka s selekcijskim delom pri živinoreji. V začetku je bilo to delo omejeno le na kontroliranje molznosti in vodenje rodovnika, a po vojni se je znatno razmahnilo in razvilo, tako da je bilo na tem šestem premiranju že 82 glav živine. Prvo nagrado je dobila domača zadruga za bika »Karoja«, simentalške pasme, ki bo razstavljen tudi na novosadskem sejmu. Značilno je, da so vaščani ta-

krat, ko ga je zadruga kupila zelo godrnjali zaradi cene (216 tisoč din), a danes ga nočejo prodati, čeprav imajo obljubljeno še enkrat večjo ceno. Drugo in tretjo nagrado sta dobila stara veterana ori selekciji Stefan Bakan in Stefan Nemec za kravi, četrto pa Zadravec Ivan iz Turnišča za telico. Poleg tega so še bili nagradi tudi drugi živinorejci z nagradami od 1.000 do 5.000 din. Te nagrade bodo brez dvoma zelo vzpodbudno vplivale na razvoj živinoreje v turniškem okolišju, dali pa so jih OLO iz sklada za pospeše-

vanje kmetijstva, OZZ, ObLO, pomagala pa je tudi tovarna mesnih izdelkov v M. Soboti.

Poleg obletnice selekcijskega dela so praznovali tudi 10-letnico ustanovitve zadruge, ki je v tem času že tudi mnogo pripomogla za napredek kmetijstva, skrbi pa tudi za kulturni razvoj vasi, saj bodo v Turnišču v kratkem odprli tudi kino, za katerega je največ prispevala prav zadruga.

Na praznula so poleg Nemca, predsednika prireditvenega odbora, govorili še predsednik OLO, Ob LO in drugi, čestitali zadružnikom in to prav s posebnim poudarkom na pomenu selekcije in zadrugištva za razvoj našega kmetijstva.

S. B.

Ce je bil še pred nedavnim v ospredju zanimanja svetovne javnosti napad angleških kolonialnih oddelkov in čet muskatskega sultana na Oman (mimogrede naj omenimo, da bo na pobudo dežel Arabske lige o tem spopadu verjetno razpravljali tudi Varnostni svet OZN), tako je zadnje dni presenetila vest iz Sirije o name...

Čeprav je pobuda za zaroto, naperjeno proti svobodi in neodvisnosti sirskega naroda, kakor pravi uradno poročilo o zaroti iz Damaska, dala in jo tudi duhovno vodila domača sirska reakcija, ki je menila, da je napačil zanjo ugoden trenutek, ko se lahko zgane in vrže sedanji režim, pa je več ali manj že mogoče slutiti, da so delovali v ozadju tudi teme sile mednarodne reakcije, ki ji je sedanja neodvisna Sirija trn v peti in bi rade iz te dežele napravile svoj privesek za uveljavljanje imperialistične politike o tem delu sveta in za sejanje razdora med arabskimi deželami.

Kakor so sporočili iz Damaska, so bili poleg domačih odpadniških vojaških voditeljev in politikov omešani o zaroto tudi nekateri ameriški predstavniki. Na sestanku zarotnikov v Damasku je polkovnik Huseini dejal, da bo po uveljavljenem prevratu pomagala Siriji tudi Amerika in da bo nova vlada sklenila ločni mir z Izraelom. Kapetan sirske vojske Abdul Sejk Ati pa je po Radiu Damask izjavil, da je bil glavni smoter zarotnikov: rešiti Sirijo komunizma, potem pa bi pod novo vlado zasedla Libanon, likvidirala Jordanijo in prisilila Izrael, da bi privolil v te spremembe.

Ukrepi, ki so sledili temu poskusu prevrata (izgon nekaterih ameriških diplomatov iz Damaska, izjava ameriške vlade, da je sedanji sirski veleposlanik nezaželen v ZDA, medsebojna obtoževanja, odpust nekaterih častnikov iz sirske vojske itd.) so s svojimi posledicami pred zasedaji še eno debelo zrno nezaupanja med prizadete države, zlasti še med ZDA in Sirijo, pa tudi med nekaterimi arabskimi državami. Zadnji dogodki v Siriji tudi očitno potrjujejo, da omešavanje v notranje zadeve drugih držav ne more koristiti svetovnemu miru in sožitju med posameznimi državami, pa čeprav ga nekateri uresničevalci hočejo uveljavljati pod krinko »izrivljanja« na sprotnega partnerja ali pa celo doktrinarstva, ki ga določena dežela ni hotela sprejeti na svoja ramena. Ponesrečeni poskus prevrata v Siriji pa je zagotovo tudi krepak udarec sirski reakciji, ki je hotela obnoviti staro, da bi tako prišla do izgubljenega prestiža in oblasti.

MERJENJE SIL

V Washingtonu pričakujejo, da bo predsednik ZDA Dwight Eisenhower v prihodnjem tednu ponovno zahteval od Kongresa, naj sprejme njegov program za dajanje pomoči tujini za proračunsko leto 1957/58. Kljub trem osebnim apelom je namreč Kongres zmanjšal predvideni program pomoči tujini za 809 milijonov 650.000 dolarjev, tako da skupna odobrena vsota znaša 2 milijardi 191 milijonov 810.000 dolarjev.

Ce predsednikov apel tudi tokrat ne bo sprejel, se bo Eisenhower znašel pred dilemo: ali naj sprejme odločitev Kongresa ali pa naj skliče posebno zasedanje Kongresa. Menijo, da je predsednik Eisenhower izbral ravno vprašanje kredita za pomoč tujini za ocenjevanje odnosa svojih in kongresnih sil. V tamkajšnjih krogih sklepajo, da je opozicija proti predsednikovi predlogom v Kongresu največja, odkar je od 1953. leta, na oblasti.

VESELI VEČER

Dijaki iz Gomilic so v četrtek, 15. avgusta priredili v domači vasi »Veseli večer«. Obisk je bil zelo lep, saj je bil šolski razred kar poln, sicer pa v Gomilicah ljudje radi prihajajo na kulturne prireditve, ki so pa bolj redke. Po prireditvi pa je bil prvi mladinski ples. Skupina je obiskala v soboto tudi Trnje, kjer pa je bil slab obisk.

OMANSKI SPORI

Diplomatski opazovalci v Londonu so pršli do zaključka, da bo britanska diplomacija poskušala pred šestmesečnim varnostnega sveta spreminiti omanško afero v obtožbo proti Egiptu in Sovjetski zvezi. Takšni manevri namreč dajejo upanje, da pritožba »desetih arabskih dežel zaradi britanske intervencije v Muskatu in Omanu ne bo dobila v Varnostnem svetu potrebne večine, da bi bila dana na dnevni red tega zasedanja. Kljub temu pa je, po vestih iz Washingtona, Velika Britanija v imenu anglo-ameriške solidarnosti, ki naj bi prišla do izraza na zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov, zaprosila za podporo ZDA pri vprašanju Muskata in Omama. Poleg tega je sporočeno, da bo Britanija v primeru potrebe v obrambi svojega postopka imenovala »resnične« agresorje v Omanu.

Med tem se borbe v Omanu nadaljujejo. Britanske enote so razušile trdnjavo Izkijo in se umikajo z namenom, da se vrnejo s svoje baze. Na položajih pa bodo pustile izvidniške enote. Umik poteka v smeri luke Azabija. Poročajo, da so uporniške sile izvedle uspešen protinapad. Predstavniki omanškega imama v Kairu pa je pozikal novinarjem fotokopijo sibske pogodbe iz 1920. leta, v kateri se sultan Muskata obve-

zuje, da se ne bo vmešaval v notranje zadeve Omama. Britansko ministrstvo za zunanje zadeve pa je pred tem sporočilo, da se je sultan Muskata odločil za tekst te pogodbe, ki sicer ni znan, ne bodo objavili v javnosti. Iz fotokopije je razvidno, da je pogodba vzajemna.

»Nezrelost Gvijanca«

Britanski tisk kaže odpor proti vsem obravam britanskih kolonialnih zadev. To je povsem razumljivo, kajti o nepriljubljenosti reče je najbolj molčati. Kljub temu pa je ravno v britanskih kolonijah vedno kaj novega, kaj takšnega, kar je treba reševati v prid Britanije. Mimo rešenih dogodkov pa tudi britanski tisk ne more kar tako zatajati in zapisal nekaj misli o politični v Zakonodajni svet Gvijance. Gvijanca je namreč največja in najbogatejša britanska kolonija v okolišju Karibskega morja. Normalni potek vseh do objave delnih rezultatov je bil kronan s presenečenjem, zmagala je namreč Narodno-progresivna stranka dr. Cheddy Jagan, ki je za britanske pojme preveč levo usmerjena.

Dr. Jagan je bil leta 1953 izgnan in istočasno so razveljavili staro ustavo. V novem Zakonodajnem svetu naj bi bila

Podružnice ali samo izpostave?

Služba socialnega zavarovanja je lahko uspešna, če ji pomagajo tudi drugi važni činitelji; v prvi vrsti zdravstvena služba, ki je kot izredno vpliven činitelj najbolj blizu zavarovancem in lahko s pravilno or-

ganizacijo dela in varčnim poslovanjem (varčevanje kajpada ne sme biti uveljavljeno na račun zdravja zavarovancev) bistveno prispeva k smotrnemu uporabljanju namenskih sredstev in zmanjševanju izdatkov Zavoda za socialno zavarovanje, dalje od oblastnih organov in njihovega vestnega opravljanja poslov, ki so v zvezi s socialnim zavarovanjem državljanov, od zavezancev prispevka (gospodarskih organizacij in ustanov) pri izpolnjevanju zakonsko določenih obveznosti do pristojnega zavoda in uveljavljanju pravic, da po svojih predstavnikih v skupščini zavoda vplivajo in se zavzemajo za smotrno in koristno uporablanje sredstev, ki so jih sami vložili v sklad za socialno zavarovanje, naposled pa tudi od zavarovancev samih, ki lahko s svojimi odnosi pri uveljavljanju pravic socialnega zavarovanja pomagajo tej službi ali pa tudi hromijo njena prizadevanja, zlasti še na materialnem področju.

Skupščina Zavoda za socialno zavarovanje v M. Soboti je kot organ družbenega upravljanja dobivala doslej premoško konkretne pomoči od teh činiteljev, zato njeno delovanje še ni tako učinkovito, kot je sicer zaželeno; če se je z razpravami, anketami in drugimi delovnimi prijemmi več ali manj že uveljavila kot vodstveni organ zavoda, pa je bilo delovanje premoško občuteno v delovnih kolektivih in drugih organih, ki bi morali biti že po svojem prispevku in vlogi življenjsko navezani na uspehe ali neuspehe te važne službe v naši družbeni ureditvi. V naših delavskih svetih, upravnih odborih in drugih samoupravnih organih je še zelo malo razprav o težavah in problemih službe socialnega zavarovanja, čeprav bi take razprave lahko bile večkrat organsko povezane s konkretnimi problemi, ki jih srečujemo doma in v vseh gospodarskih organizacijah; zato pa tudi manjka pobud in predlogov, ki bi bili posredovani iz organov delavskega upravljanja in bi lahko koristno služili skupščini zavoda pri opravljanju svojih vodstvenih funkcij. Tej slabosti pa nemara vsaj »botrujejo« tudi člani skupščine, ki bi z učinkovitejšo aktivnostjo v svojih volilnih enotah lahko več prispevali za uveljavljanje širše vodstvene vloge tega družbenega organa pri zavodu.

novih pristojnosti (določanje potnih stroškov in pogrebnin, posebne stopnje prispevka za zavezance itd.), vendar pa tega predloga ne bo moči zadovoljivo uresničiti, predvsem zaradi tega, ker so prevelike razlike med posameznimi podružnicami pri dohodkih in izdatkih: ene bi bile aktivne, druge pa zopet pasivne. Teh razlik ne bi mogli zadovoljivo odstraniti niti s takoiimenovanim skladom za podzavarovanje (v nekem smislu izravnalni sklad), ker se tudi pri okrajnem zavodu venomer pojavljajo primanjkljaji, ki so vzročno pogojeni s splošnimi razmerami v pokrajini (v letošnjih prvih sedmih mesecih znaša a primanjkljaj nekaj čez 10 milijonov dinarjev).

Po maksimalnem načrtu pa naj bi postale sedanje podružnice samostojne pravne osebe kot občinski ali komunalni zavodi za socialno zavarovanje z vsemi pravicami družbenega upravljanja. Z uveljavljenjem tega načrta bi to službo močno približali zavarovancem, je pa tudi precej razlogov, ki govore proti: pri sedanji upravno-teritorialni razdelitvi bi tako dobili v Pomurju štiri samostojne komunalne zavode, razen tega pa bi deloval še okrajni zavod z močno okrepljeno revizijsko službo (revizorjev pa zavodu že sedaj primanjkuje), kar bi gotovo prineslo povečanje izdatkov za upravno osebje in seveda tudi primanjkljajev, ki pa so že sedaj zelo občutni. Razen tega bi morali v tem primeru spreminiti tudi zakonske predpise, ki se nanašajo na upravne spore zavarovancev in zavodov pred sodišči; sedaj rešuje te spore republiško vrhovno sodišče, po uveljavljanju tega načrta pa bi bilo za to pristojno že okrajno sodišče.

Komisija za štipendije pri Občinskem ljudskem odboru M. Sobota, na osnovi 7. in 22. člena Temeljnega zakona o štipendijah (Ur. list FLRJ, št. 32/55) in Odloka o višini štipendij (Ur. list FLRJ, št. 33/55)

RAZPIS

- 1 štipendijo za študij na Tehnični visoki šoli,
2 štipendiji za študij na Višji pedagoški šoli (matematika-fizika, 1 nemščina),
3 štipendije za študij na učiteljski,
2 štipendiji za študij na Srednji kmetijski šoli,
2 štipendiji na Tehnični srednji šoli (1 gradbeni oddelek, 1 strojni oddelek),
1 štipendijo za študij na Administrativni šoli,
1 štipendijo za vajenca plesarske obrti - prednost imajo vajenci, ki se učijo plesarske obrti v Ljubljani.

Štipendije bodo podeljene za čas, ki je prosilec po predpisu določen za končanje študija v višini 4000 din za dijake srednjih šol in 5000 do 6000 dinarjev za študente visokih šol.

Štipendije se znižajo za otroški dodatek, ki ga štipendist prejema ali bi ga prejemal, če ne bi mel davčnega predpisa.

Prosilci naj najkasneje do 10. septembra 1957. predložijo kolkovane prošnje (180 din državne in 95 din občinske takse), priložijo pa še naj potrdilo o premoženjskem stanju, potrdilo o prejemanju otroškega dodatka, zadnje šolsko spričevalo in potrdilo o vpisu v šolo. Sluščtelji univerz in višjih šol predložijo namesto spričevala potraou o opravljenih izpitih. V prošnji naj prosilci točno opišejo potek dosedanjega šolanja in socialno stanje družine (štev. družinskih članov, koliko od teh nepreskrbljenih).

Prednost imajo prosilci iz območja Obč. LO Murška Sobota.

Prošenj brez prilog in po roku dospelih ne bomo upoštevali.

RAZPIS

Komisija za štipendije občinskega ljudskega odbora Cankova na podlagi 22. člena Temeljnega zakona o štipendijah (Ur. list FLRJ št. 32/55) razpisuje naslednje štipendije v šolskem letu 1957/58.

- 5 štipendije za učiteljske,
1 štipendija za srednjo kmetijsko šolo.

Prednost pri dodeljevanju štipendij bodo imeli prosilci iz območja občine Cankova.

Vsi prosilci naj vložijo pravilno kolkovane prošnje in naslednje priloge:

- 1. prepis zadnjega šolskega spričevala,
2. potrdilo o vpisu v šolo,
3. potrdilo o imovinskem stanju,
4. potrdilo o prejemanju ali neprejemanju otroškega dodatka,
5. potrdilo o družinski skopnosti.

Komisija za štipendije ObLO Cankova

Ugotavljanje dohodkov v kmetijstvu

V začetku prihodnjega leta bodo uveljavili nov način obračunavanja katastrskega dohodka od kmetijstva. Na to so se začeli pripravljati že leta 1953, ko je bila po sklepu Zvezne ljudske skupščine ustanovljena posebna komisija, ki je do nedavnega intenzivno delala pri ugotavljanju katastrskega dohodka, da bi tudi pri nas prišlo do novega, enotnega katastra za vso državo, na osnovi katerega bi obdavčevali dohodek od kmetijstva. Pri proučevanju tega problema in določanju novih kriterijev so težili za tem, da bodo obdavčevanje dohodka ne bi bilo samo bolj pravično, marveč tudi bolj stimulatивно za napredovanje kmetijskega

pridelovanja. Na podlagi predlogov komisije Zveznega izvršnega sveta je državni sekretar za finance izdal te dni ustrezajoče zakonske predpise o novih lestvicah katastrskega dohodka, ki bodo stvarno služile kot davčna osnova za obdavčevanje dohodka v kmetijstvu od 1. januarja prihodnjega leta.

Novi način obračunavanja katastrskega dohodka prinaša bistvene novosti in se v mnogem razlikuje od prejšnjega. Ena osnovnih značilnosti je v tem, da je treba pri ugotavljanju dohodka po katastru pravičeno upoštevati pridelovalne pogoje, a ne zabeleženi dohodek. Katastrski dohodek je tre-

ba izračunati za vsako vrsto zemljišča posebej (obstaja osem vrst po kakovosti zemlje), a na osnovi okrajne lestvice je treba ugotavljati katastrske dohodke za vsako parcelo, pri tem pa upoštevati vrsto, površino zemljišča in način njegovega izkoriščanja. Tako bodo, na primer, dohodke od živinoreje ugotavljali po novih cenah zrnatih hrane, sena in druge biljne kreme. Pogoji za rejo živine so tako prišli v polni meri do veljave, medtem ko so do sedaj dohodek od te kmetijske stroke obdavčevali na osnovi okrajnega povprečja. To pomeni, da bodo v prihodnosti upoštevali samo pogoje in možnosti za živinorejo, ne glede na višino dohodka od živine.

Do večje veljave prihaja prav tako tudi načelo rajonizacije, ker bo tudi to ugodno vplivalo na pridelovalce in jih izpodbujalo pač temu, da bodo pridelovali pač tiste kulture, ki najbolj uspevajo v posameznih pridelovalnih okoliših.

Pri proučevanju novega načina obračunavanja katastrskega dohodka so težili tudi za tem, da bi odpravili nekatere doslejšnje slabosti, zaradi katerih so bile preveč obremenjene posamezne vrste zemljišča in kulture. Pri kulturah, ki so bile do sedaj premoško obremenjene (njive, travniki, pašniki), so povečali katastrski dohodek, medtem ko so zmanjšali dohodek od vrtnarstva, vinogradništva in sadjarstva. Tako so, na primer, dohodki od njiv povečani za 28,2 odst., od travnikov za 35,4 odst., od pašnikov za 9,3 odst. in od gozdov za 64,9 odst. v primerjavi s katastrskimi dohodki iz leta 1953, medtem ko so dohodki od vrtnarstva zmanjšani za 22,5 odst., od sadjarstva za 25 odst. in vinogradništva za 9,5 odstotkov.

Izračunavanje katastrskega dohodka po novem načinu bo prav gotovo izpodbudno za kmečke davkoplačevalce in bo po svoje prispevalo k njihove mu prizadevanju za večje hektarske donose in prirejo živine, za boljše pridelke in živino, skratka: za uspešnejše in donosnejše kmetovanje.

S. K.

Okrajna lovska zveza Murška Sobota žrebanje vstopnic lovske razstave

Table with 3 columns: number, animal type, and value. Includes entries like 690 srnjak, 2135 zajec, 574 zajec, etc.

Na lovski veselici, dne 4. VIII. 1957 so bili izžrebani še sledeči dobitki:

Table with 3 columns: number, animal type, and value. Includes entries like 89 srnjak, 588 zajec, 238 zajec.

Erik Alatič iz Radgone. Društvo in tekmovalcem je čestitalov. Pahor Marjan iz Maribora, podpredsednik Brodarske zveze Slovenije, Vsekakor uspela prireditve in lep užitek za gledalce.

Tudi v Žižkih so zasvetili ž - električno

Nekam nepričakovano so vaščani Žižkov naznanili, da so končali z elektrifikacijo in da bodo v nedeljo, 18. avgusta slavnostno, prižigali električno žarnico. Z napeljavo omrežja in hišnimi instalacijami so začeli šele v začetku maja. Sedaj pa že več kot polovica vasi sveti z električno, imajo pa že tudi več radioaparatorov, ki so se slavnostnega dne že oplašali.

Temu pomembnemu dogodku so poleg številnih vaščanov prisostvovali zvez. ljud. poslanec Vanek Siftar, predsednik OO SZDL Miloš Ledinek, predsednik ObLO v Belčincih Ivan Horvat in drugi. O težavah in končni zmagi je govoril predsednik elektrifikacijskega odbora Matijevž Horvat, v imenu gostov pa je vaščanom čestital Ivan Horvat.

Zapisati je še potrebno, da je to predzadnja elektrificirana vas v Belčinski občini, toda v nedeljo bodo zasvetili tudi v Odrančah; vsaj tako predvidevajo, in tako bo že vsa občina svetila z električno lučjo, v bodoče pa izkoniščala električno energijo tudi v gospodarstvu.

Iz Bučkovec

Pred kratkim so pričeli obnavljati šolsko poslopje v Bučkovecih. Za vsa dela so uredili 500 tisoč dinarjev. Obnovili pa bodo tudi kulturni dom. Vsa dela pri obnovi kulturnega doma bodo končali do 15. septembra, to je do 90-letnice 19. sedsca.

Slatinsko podjetje Radencih ne zmaguje potreb trga

EDINI IZHOD - INVESTICIJE

Letošnja poletna vročina je povzročila marsikatero nevšečnost. Najhuje je bilo v večjih potrošnih središčih glede pijač, med katere smemo prišteti tudi mineralno vodo. V slatinskem podjetju v Radencih je bilo te mesece — kakor sami trdijo — nezno. Deževala so naročila in prav tako grožnje od vseh strani: od prirediteljev večjih športnih tekmovanj do Gostinske zbornice LRS itd. Vse to pa ni prav nič pomagalo. V Radencih so odgovarjali na vsa naročila in grožnje z neizpodbidnim »ne zmoremo!«

Kako izredno je narasla potrošnja mineralne vode, kaže primerjava letne proizvodnje leta 1959 in letos. Letos bodo napolnili do konca leta več kot enkrat toliko steklenic kot pred osemnajstimi leti. Tako bo znašala letošnja proizvodnja preko 14 milijonov steklenic. Da pa bi zadovoljili vsaj sedanje tržišče (Slovenija, Hrvaška, Beograd in 10% celotne proizvodnje za izvoz, kar znaša v enoletnem obdobju okrog 18 tisoč dolarjev), bi morali povečati proizvodnjo na najmanj 28 milijonov steklenic letno. Tega seveda ni mogoče ob sedanjem strojnem parku in ostalih zastarelih proizvodnih razmerah.

V Boračevih se rušijo objekti

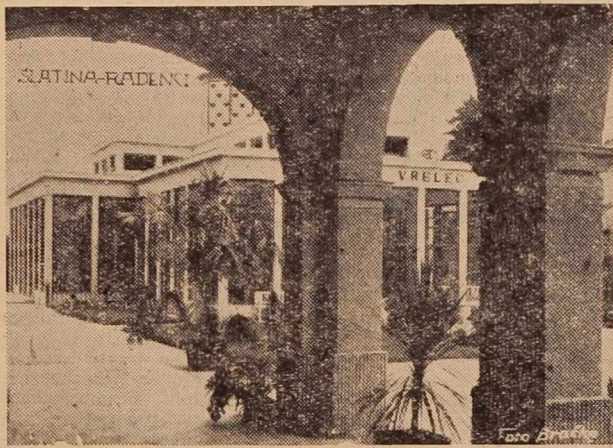
Mimo radenskega in petanjškega vrelega, je v Boračevih najmočnejši. Toda industrijske stavbe v tem obratu so popolnoma dotrajale, tako da morajo ostrešje pozimi podpirati s tramovi, da se ne porušijo. Na snoh je delo v tem obratu iz leta v leto bolj problematično in nevarno za zaposlene. Gradbena inšpekcija je zaradi tega prepovedala obratovanje, česar pa ni mogoče uresničiti zaradi pomena boračevskega obrata v celotni proizvodnji podjetja. Glavna stavba v Boračevih je slaba tako, da je škoda tudi še malenkostnih sredstev za popravilo, čemur pa se v Radencih vseeno ne morejo izogniti, da vsaj za silo omogočijo večje motnje v proizvodnji.

Investicije so upravičene

Razen najnujnejših popravil in nabave dveh novih strojev za pranje steklenic, niso v Radencih doslej ničesar investirali. Popravila zastarelih naprav so terjala že precejšnja sredstva, vendar uspeh teh investicij perspektivno ne pomeni nobenega izhoda iz težke. Pri zastarelem načinu dela je nujno, da je kislina voda izredno draga. To se odraža tem bolj še danes, ko na vseh koncih in krajih poskušamo povečati potrošnjo brezalkoholnih pijač. Kisle vode seveda ni mogoče poceniti zaradi nesodobnega procesa, ki terja n. pr. pri polnjenju steklenic 20 delavcev, dočim bi lahko opravilo isto delo ob popolni modernizaciji proizvodnje le 5 delavcev.

Do konca tega leta bodo izdelali v Ljubljani vse potrebne projekte za popolno obnovo vseh industrijskih naprav. Predvidevajo, da bo potrebnih za to okrog 200 milijonov dinarjev. Najbolj realno merilo za

upravičenost investicij so razmere na tržišču. Povpraševanje po radenski mineralni vodi je iz leta v leto večje. Poleg domačega trga izvažajo največ v Italijo in Avstrijo, prav te dni pa so sklenili pogodbo tudi z ZDA in Zahodno Nemčijo. V podjetju sodijo, da bi se te — sicer precejšnje investicije — rentirale že v prvem letu obratovanja. Seveda si ni mogoče zamisliti obnove radenskih industrijskih objektov izključno z

Proti poliomielitisu - otroški ohromelosti

CEPILI BOMO OKROG 18.000 OTROK

Poliomielitisa ali otroška paraliza je nalezljiva in tudi dokaj nevarna bolezen, za katero so zlasti dovzetni dojenčki, noseče žene in prehlajeni; njena posledica je lahko usodna ohromelost in večkrat tudi smrt. V Sloveniji je leta 1953 obbolelo 187 ljudi, leta 1956 pa že 215, kar dokazuje, da število obolenih rahlo narašča iz leta v leto. Od laniških bolnikov jih je umrlo 24, 14 je neuporabnih invalidov, 33 teže prizadetih in 71 z manjšimi posledicami.

To bolezen je težko zdraviti, zato so znanstvena prizadevanja številnih zdravstvenih strokovnjakov po svetu usmerjena k preventivi — preprečevanju bolezni. Zdaj že proizvajajo v številnih državah učinkovita cepiva, ki temeljijo na strokovnih dognanjih uveljavljenega znanstvenika dr. Salka.

V naši republiki bomo prvič množično cepili otroke proti otroški ohromelosti. V Pomurju bodo zdravniki že letos cepili približno 18.000 otrok z uvoženim zaščitnim cepivom. Najprej bodo cepljeni otroci od 6. meseca do končanega 5. leta starosti. Cepili jih bodo trikrat — letos oktobra in novembra, prihodnje leto pa maja. Potem bodo prišli na vrsto še odrasli otroci do 14. leta starosti.

Za cepljenje smo se v Sloveniji odločili nenadno sredi gospodarskega leta, zato za letošnjo izredno zdravstveno akcijo nismo predvideli potrebnih sredstev v proračunih ljudskih odborov in drugih ustanov. Težimo pa za tem, da bi bilo zaščitno cepljenje brezplačno: pri republiškem svetu za zdravstvo so zategadelj ustanovili poseben sklad, v katerega se stekajo potrebna sredstva. Zaželeno je, da bi v ta sklad prispevali nekaj sredstev tudi naši ljudski odbori, kmetijske zadruge in gospodarske organizacije, saj bo prav od njihovega razumevanja v marsičem odvisen uspeh zdravstvene akcije v pokrajini.

Priloge za zdravstveno akcijo in zbiranje sredstev so zaupali posebni komisiji pri okrajnem svetu za zdravstvo, organizacija Rdečega križa in občinski sveti za zdravstvo pa so poklicani, da z ustreznimi predavanji o tej bolezni in drugim propagandnim delovanjem pripomorejo, da bomo tudi v Pomurju kar najbolje izpeljali to važno zdravstveno akcijo v korist naših prebivalcev, zlasti še najmlajših.

S. K.

Prleški študentski klub in njegovo delo

Osnovna naloga okrajnih študentskih klubov je, da aktivno spremljajo razvoj domačih lokalnih skupnosti, posegajo v njihovo problematiko, delujejo na kulturno prosvetnem področju, poleg tega pa skrbijo za materialne pogoje študentov zlasti pri pravilnem razdeljevanju štipendij. Te naloge predstavljajo okvirni program za delo vseh klubov.

V Prleškem študentskem klubu je včlanjenih okoli 60 študentov z desnega brega Mure. Med temi so tudi tisti, ki študirajo v Zagrebu. Izven kluba je kakih osem študentov, ki niso mogli ali pa iz raznih razlogov niso hoteli postati člani kluba. Glede članstva je torej stanje zelo dobro. Če pa primerjamo število članov s kvaliteto dela posameznih članov, pridemo do popolnoma drugih rezultatov. Vzemimo samo obisk klubskih sestankov, kar spada med osnovne naloge vsakega člana. Lani je prihajalo na sestanke povprečno 28 do 30 članov, letos pa le 18 do 20 članov (aktivno pa jih je delalo le 10), kar je vsekakor premalo. Morda je temu kriv odbor, ki ni znal pritegniti več članov k aktivnemu delu, toda če se spominjamo samo na obisk sestankov, oni kriv tega stanja le odbor, ampak splošna neprizadevanost članov. Zato si tudi danes ne prizadevamo povečati števila članov, ampak imeti v klubu res le aktivne študente. Podoben problem je v vseh okrajnih klubih. Vedeti moramo namreč, da je klub prostovoljna organizacija in kdor postane njegov član, ne pridobi samo nekatere pravice, ampak je tudi dolžan, da izpolnjuje program kluba.

Naši odnosi z okrajnim ljudskim odborom v Murški Soboti so bili sicer dobri, vendar ne taki, kakršni bi morali biti in kakor jih imajo drugi klubi s svojimi okrajnimi forumi. V Ljubljani smo imeli skupaj s Klubom prekmurških akademikov in pomurškimi srednješolci le en sestanek s predsednikom OLO in predsednikom komisije za štipendije. V okrajni komisiji za štipendije imamo tudi svojega zastopnika, skupaj s KPA. V zadnjem času tudi občinski ljudski odbori ustanavljajo komisije za štipendije in prav bi bilo, da bi bili tudi v teh komisijah zastopani študentje. Maja smo izvolili akcijski odbor obseh klubov, ki naj bi koordiniral njuno delo. Ta odbor je imel tudi dva sestanka s političnimi in oblastnimi predstavniki okrajja. Videti pa je, da tudi ta odbor ni dosegel svojega namena. Kje so za to vzroki, bomo videli v prihodnjem študijskem letu. Zaželeno bi bilo, da bi bil akcijski odbor tesno povezan z okrajnimi političnimi forumi, ki bi mu naj dali tudi smernice in nاپotte za sistematično delo.

Družabno življenje se razvija v skladu z obstoječimi objektivnimi pogoji. Marca smo imeli več ali manj uspešni družabni večer za svoje člane, povabili pa smo tudi predstavnike drugih klubov. V začetku maja smo priredili v Radencih po mnenju gostov uspešni akademski ples, saj so »Zadovoljni Kranjci« poskrbeli za prijetno razvedrilo. Zal pa tudi tukaj niso pomagali vsi, ki bi to lahko storili. Zato morda tudi finančni neuspeh. Tudi športno življenje je še kar razgibano. Kakor lani, tako smo tudi letos skupaj s KPA organizirali namiznoteniško prvenstvo okrajnih študentskih klubov, ki je zelo uspešno potekalo.

Naši vtisov lahko najdemo sledeče zapiske: »Razstava zelo lepo urejena, le škoda, da je ne vidijo naši ljudje na vasi.«
»Na razstavi smo občudovali slavno borbo in prvo pot našega voditelja in učitelja tovariša Tita, ki živi v sredi vseh jugoslovanskih narodov.«
»Občudujemo tovariša Tita v njegovih smelih dejanjih. Ponosni smo, da ima naša domovina tako hrabrega voditelja.« (mladinci)

»Razstava je lepa in še večkrat zaželenja v Ljutomeru.«
»S ponosom se oziram po slikah in dokumentih tovariša Tita in zavedamo se, da nam je on s svojo preudarno besedo prinesel to, kar danes imamo.« (Delovni kolektiv) itd.

Takšne stavke smo lahko prebrali v knjigi vtisov in še mnogo drugih. Lepo bi na bilo, če bi si jo lahko ogledali tudi tisti Pomurci, ki te prilike do sedaj še niso imeli.

fs

Kramljanje ob gostovanju

V tork predteklega tedna je bil v Murški Soboti večer valčkov in polk bratov Vilka in Slavka Avsenika. Prihod kvinteta bratov Avsenikov s solisti je vzbudil veliko zanimanja. Velika dvorana kina »Park« v Murški Soboti je bila do kraja napolnjena: vsi sedeži so bili razprodani, veliko mladih pa je poslušalo stoje. Motivi ljudskih melodij so torej privabili okrog 700 poslušalcev, ki jih sicer redko vidimo na kulturnih nastopih Svobod in drugih društev, čeprav je navadno vstopnina znatno nižja, kot pa je bila tokrat.

Nastop Avsenikovega kvinteta, posebno pa solistov Danice Filipičeve in Franca Korena, se je odlikoval z izredno prisrčnostjo in primerno preprostostjo. To in že dosežena popularnost skupine je že vnaprej zagotovilo uspeh v vseh krajih Pomurja, kjer so gostovali. Obiskali pa so poleg pomurških mest tudi večje kraje, kamor sicer ne gredo podobni gostje iz Ljubljane.

Ob tem uspelem gostovanju lahko zabeležimo, da je vzrok tako imenovani nezainteresiranosti soboške publike za umetniške in kulturne nastope, s katerimi postreže o domača dušva in skupine drugje, kot na ga navajajo naši kulturni delavci. Iskanje vzroka za opadanje obiska ob gledaliških in podobnih nastopih domačega izvora so pravzaprav ugibanja in se omejujejo predvsem na kulturni nivo prebivalstva, na njegovo socialno stanje itd. Gotovo pa je bolj točno, če trdimo, da v naših mestih ni skupin, ki bi si ustvarile potrebno priljubljenost. Različna oblikovanja društev, njihova preimenovanja in organizacijske oblike kažejo vseskozi preveč prenapetega iskanja izvornih oblik in prav pri tem, kot pri vseh prečestih spremembah, je bil izgubljen stik z gledalci, ki so naveličani vedno novih imen in nedokončanih poskusov. V pretekli sezoni smo sicer zabeležili znatno izboljšanje in bogatejši repertoar, vendar je pa še manjvalno manj zahtevnih kulturnih večerov, manjših skupin, ki ne bi bile zato že tudi povprečne in klovske. Vsiljuje se prepričanje, da je naše dosedanje delovanje preveč enostransko, izrazito gledališko (povsod v Pomurju), da je bilo vse doslej veliko govora, veliko predlogov, vse preveč, da bi življenje imele kaj od tega.

Razstava o maršalu Titu v Ljutomeru

Ce se spominimo te z sprejemanje družbenih načrtov v letošnjem letu, se moramo spominjati želje, naj bodo v proračunih odmerjeni kulturno prosvetni dejavnosti večji zneski, kot so bili za to dejavnost določeni zneski doslej. Nasprotno temu zaključku pa je bilo med letom slišati še vse preveč mnenj, da se da z malim denarjem storiti zelo veliko, kar izraža določeno »odcenjevanje prav te dejavnosti. Prav to nasprotovanje je že staro in ne bo tako kmalu izkoreninjeno. Kaže pa pomanjkanje smisla za posamezne dejavnosti od knjižnic in čitalnic, do zmanj željenega pokrajinskega gledališča v Pomurju.

Ob tem gostovanju Avsenikovega kvinteta je torej vredno razmišljati o tem, k. ko in kaj v bodoče. Lani je bilo sicer mnogo razprav prav o tem, kako in kaj, toda brez posebnega uspeha. Pobjud je še vedno premalo — vsaj uresničeni.

V. Š.

Stara grobišča je prepevovano prekapati!

Ko je letos arheološko-topografska ekipa Pokrajinskega muzeja v Murški Soboti prišla na teren, je pri mnogih arheoloških objektih morala ugotoviti, da so že prekopani in s tem uničeni. Pri tem gre v prvi vrsti za gomile, ki so jasno odražale od okolice in so zato vzbudile pozornost ljudi, ki so iskali zakladov — zlato. Take uničene gomile nimajo več znanstvene vrednosti. Iskalci zakladov so bili nujno razočarani, ker gomile vsebujejo samo grob z skromnimi dodatki lončne posode. Gomila pa ima vrednost za znanstvenika, če sistematično prekoplje nedotaknjeno gomilo, v kateri mu daje vsaka plast zemlje znanstveno dragocene podatke. Ker velja za vse arheološke objekte kakor tudi gomile Zakon o zaščiti spomenikov, opozarjamo vse, naj se ne dotikajo teh objektov, ker se bodo sicer znašli pred sodnikom za prekrške.

Vlasta Beran-Koren

ZAČETKI ARHEOLOŠKI RAZISKOVANJ POMURJA

Doslej znane slučajne najdbe nam govore, da je bilo Pomurje naseljeno že pred kakimi štirimi tisočletji. O tem nam priča več kamnitih sekir, ki so jih naši predniki shranili v veri, da varujejo pred strelo. Našli so jih v Bratovcih, Brezovici, Cepincah, Gomilicah, Lendavi, Lipovcih, Turnišču in drugod. Te lepe zglajene kamnite sekire so služile človeku v sivi preteklosti za orodje, ko je obdeloval svoje polje ali za orožje, ker se je preživljal z lovom. Takrat še sploh niso poznali kovine, ali pa je bila redka in dragocena. Sledovi o ostali tvarni kulturi, od katere so se nam ohranili predvsem lončeni izdelki, med tem ko so les, tkanine itd. propadli, so pa zelo zelo skromni, ker so nanje ljudje pri svojih delih po poljih in ob hišah le redko zadeli. Ti predmeti pri njih tudi niso vzbudili posebne pozornosti.

O plemenih, ki so bivali v sledečih tisočletjih po naših poljih in gozdovih imamo zelo malo sledov. Le sem ter tja so ljudje pri kopanju hišnih temeljev itd. zadeli na sledove stvarne kulture, ki po svojih zna-

čilnostih priča, da izvira iz časa, ko se je človek naučil obdelovati kovine ter jih poleg lesa, rogov, kamna in lončarskih izdelkov rabil v vsakdanjem življenju. Sosednje pokrajine, ki so v arheološkem pogledu že bolj raziskane, pa nam govore, da je v tistih dobah vrvelo po njih živahno življenje, cvetelo poljedelstvo, obrt, rudarstvo in trgovina in da so ta mirni razvoj prekinjale vojske. Ze po zemljepisni povezanosti z okolico bi mogli sklepati, da je bilo Pomurje tedaj gosteje naseljeno, kot nam priča do sedaj znano število najdišč.

Pred nekako dva tisoč leti pa je stopila na tukajšnja tla noga rimskega legionarja, vojaka rimske države, ki je s svojo civilizacijo, predvsem pa dobro organizacijo obvladovala večino Evrope in Sredozemlja. Rimljani so pokrajino do Donave upravno vključili v svoj imperij, med domače prebivalstvo se je naselilo mnogo uradnikov in trgovcev, domačini so pa odhajali v rimsko vojsko in tako se je tudi Pomurje sčasoma priljučilo po načinu življenja ostalim pokrajinam pod rimsko oblastjo, da-

si je kot ostale pokrajine, ohradilo svoje značilnosti.

Sledovi te dobe so nekako najštevilneje zastopani med doslej znanimi v Pomurju. Od cestne mreže je doslej znanih sicer le nekaj drobcev. Njene sledove najdemo pri Dokležovju, Lipovcih, Gančanih in Turnišču. Tudi znane naselbine niso številne, precej pa je znanih grobov in sicer predvsem v obliki gomile, okroglega nasutega griča, kar je za tukajšnje kraje značilno. Gomile pa so že od nekaj privlačevale razne nepoklicne kopače, ki so jih prekopavali, delno iz vedoželjnosti, še bolj pa iz želje po zlatu in zakladih. Toda našli niso ničesar, saj je bilo zlato tudi tedaj redkost. Zato nam mnoge gomile ne morejo več dati drugih podatkov kot to, da so bile zadnje bivališče katerega prebivalca naših krajev pred skoraj dva tisoč leti. Z grobišč izvira tudi nekaj nagrobnikov, ki so s svojimi napisnimi dragocenimi prispevki k poznavanju stare zgodovine. En tak nagrobnik je viden vsakomur, v zidan in steno katoliške cerkve v Murški Soboti. Gomile so bile najdene v Bó-

gojini, Centibi, Dobrovniku, Gradišču, Lipovcih, Rakičanu, Filovcih, Renkovecih, Radmožancih itd.

Vsa ta najdišča nam slikajo stvarno kulturo in z njo način življenja v času rimske okupacije, ko se je za nekaj desetletij dvignilo tudi blagostanje podeželskega človeka. Ko pa je začela rimska država notranje propadati in trpeti pred navalom drugih plemen, so trpeli tudi naši kraji, zlasti ob ropanjih ljudstev, ki so vdiral iz panonske ravnine. O teh nevarnostih nam poleg poročil rimskih pisateljev, ki so se nam ohranila od srednjeveških prepisovalcev, govore tudi depoji skritega denarja in teh je znanih tudi nekaj v Pomurju (Dobrovniku, Prosenjakovcih, Krogu itd.)

Ko so po propadu rimske države prodrala z vzhoda na zahod razna ljudstva, je marsikatero prešlo tudi Pomurje, dasi se nam njihovi arheološki sledovi niso ohranili oziroma nam niso znani.

Vlasta Beran — Koren

V Čepincih dobro gospodarijo

Ko je občinski ljudski odbor likvidiral združeno posestvo v Šalovcih, ki je nastalo iz številnih parcel in parcelic splošnega ljudskega premoženja in raztresenih po vseh okoliških vaseh, so večino teh zemljišč prevzeli v najem posamezni kmetovalci. Nekaj jih je pogozdila gozdna uprava, dve parceli, zasajeni s sadovnjaki pa je prevzela kmetijska zadruga v Čepincih. Če

prav se je to zgodilo že pozno spomladi, je vodstvu zadruga uspelo, s pomočjo združnikov prevzeta zemljišča v Budincih in Šalovcih dobro obdelati. Po predračunu je bilo potrebno za oskrbo nasadov in obdelavo zemljišča več stotisoč dinarjev, preskrbeti okrog 600 kg semenskega ovsu, 100 kg semena detelje, preko 100 kg prosa, 4000 kg umetnih gnojil in škropiv za

škropljenje nasadov. Poleg tega pa še sposobne združnike, ki so opravili vsa dela v nasadih in obdelali zemljo.

Pod skrbnim vodstvom sposobnega upravnika zadruga so čepinski združniki že namlatili toliko ovsu, da bodo plačali vse stroške za obdelavo in oskrbo nasadov. Zdržnikom je žal, da niso mogli obdelati tudi narčele v Šalovcih tako dobro kakor v Budincih. Spomladi so namreč računali, da bo zemljišče v Šalovcih prevzela tamkajšnja zadruga. Tudi nasadi breskev in drugega sadnega drevja lepo kažejo.

R

Dopisniki POROČAJO

V RADGONI CEPLJENJE PROTI OTROSKI OHROMELOSTI

Občinski odbor RK dela tudi v počitnicah. Te dni je razpravljal o pomoči krajevnih odborov RK po vaseh občine. V oktobru, novembru in maju bo prostovoljno cepljenje otrok proti otroški ohromelosti. Ljudi bodo seznanili o pomenu in važnosti tega cepljenja s predavanji, ki jih bodo imeli v otroških posvetovalnicah, šolah, na roditeljskih sestankih in podob-

no. Občinski odbor RK je prispeval za male asanacije v občini 50.000 din. S tem zneskom bodo opravljena najnujnejša že začeta dela.

Za voditelje podmladkarjev RK bo v Ljutomeru ob začetku šolskega leta seminar. Na njem bodo med drugim razpravljali, kako bi se dalo zboljšati delo v mlečnih kuhinjah. Pomenili pa se bodo tudi o tečajih prve pomoči za podmladkarje. Tečaj naj bi bili po vseh šolah v občini.

V RADGONI PRED NOVIM SOLSKIM LETOM

V občini spet primanjkuje učiteljev. Na 9 osnovnih šolah je 67 oddelkov z 52 učitelji. Če ne bo novih, bo manjkalo v začetku novega šolskega leta v občini 15 učiteljev ali 24 odstotkov. Tudi na obeh gimnazijah se borijo za izpopolnitev strokovnega kadra. Za vse I. do III. razreda obveznih osemletnih šol je z novim šolskim letom predpisani novi začasni učni načrt, v osemletni šoli v Slat. Radencih pa bodo izvajali novi začasni učni načrt tudi v IV. razredu. ika.

HUDA NESREČA

V Domanjševcih se je pripetila v preteklih dneh huda nesreča pri kateri sta bili poškodovani dve osebi: šofer in skladiščnik pri KZ Domanjševci. Usodnega dne so prevažali delavci v skladišče 1 vagon umetnega gnojila, bencin in nafto. Delali so do večera. Po končanem delu so se hoteli prepričati, če je vse prav storjeno, zato so vzeli petrolejko in se napolnili v skladišče. Med tem se je nabralo v skladišču precej vnetljivih bencinskih hlapov, ki so takoj eksplodirali in nesreča je bila tu. Oba ponorečena so prepeljali v mariborsko bolnišnico. Stanje obeh je zelo kritično.

D. T.

Se enkrat: Takšni ste Prekmurci

TT zelo rad berem in komaj pričakam vsako številko. Ravno tako težko sem pričakoval številko 29 od 18. julija in z zanimanjem začel brati senzacionalni članek »Raj bogog«. Čim dalje sem ga bral, tem bolj sem se razburil zaradi nesramne pisarije. Kot kmet bi priporočal piscu pamfleta neznanemu Ivanu Radolu, da naj obišče naše vase ter se prepriča, kakšne so v resnici. Povsod bo lahko opazil velik napredek. Nad polovica Prekmurja je že elektrificirana in tudi drugod bi že radi svetili z električno lučjo. So vase, kjer je pri vsaki peti hiši slisati radio, nobe stanovanjske in gospodarske stavbe pa rastejo kakor gobe po dežju. Skoraj povsod novo pohištvo, noda kolesa, električni kuhalniki, tikalniki in v zadnjem času tudi Tomosovi motorji. Ali je res potem Prekmurje tako strašno zaostalo?

Sedaj pa še nekaj o »Sibiriji«, kakor so v stari Jugoslaviji pisali o Prekmurju, kjer žive na pol divjaki. Res, vsakdo se je bal iti v službo v Prekmurje. Mnogo solz je bilo pretočenih zaradi dekreta in mnogo prošenj napisanih, samo ne v »Sibirijo«. A ko so ljudje prišli v Prekmurje, so se zžigali in se za vedno naselili v Prekmurju. Mislim, da bi ob prvi priliki vsi odšli čez Muro, če bi bilo v Prekmurju res tako strašno.

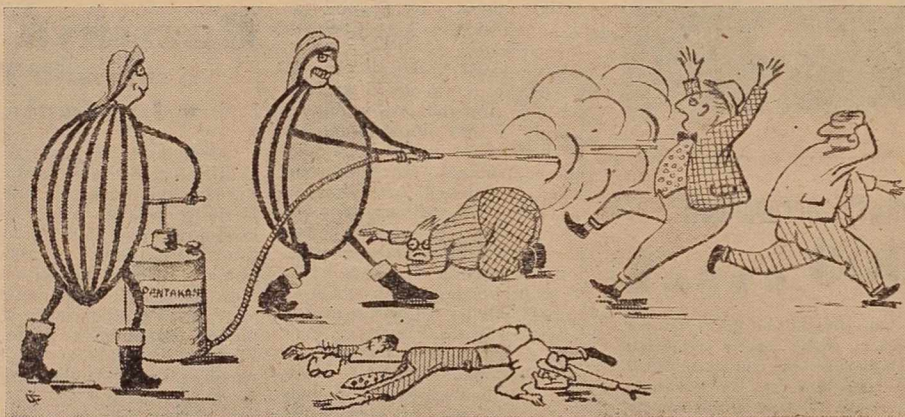
Ne mislim več o tem pisati, ker sem preprost kmet in bodo o tem gotovo govorili na raznih sestankih. Čudi me pa, da je tako priljubljen list objavil ta pamflet. S takim pisanjem bo pri mnogih bralcih izgubil svoj ugled.

Jože Gider

Akcija za knjižnico v Bučkovcih

V Bučkovcih so organizirali pred kratkim obširno akcijo za zbiranje knjig. Če bo akcija uspela, bodo imeli v Bučkovcih že v kratkem največjo podeželsko knjižnico v Sloveniji. Ureditev te knjižnice spada tudi v okvir priprav za proslavo 90-letnice zadnje slovenske Besede.

BOJ Z MARSOVCI

...s posebnim ozirom na koloradskega hrošča... (Namesto komentarja k članku inž. L. Jeršeta »Kdo je kriv?«)

NA KANCEVSKIH KROMPIRIŠČIH

V Kančevcih je v zadnjem času krompirišča ponovno v veliki množini napadel koloradski hrošč. Vaščani ga stalno uničujejo. Mnogi jih poberejo in jih doma uničijo s kropom, še več pa s prašenjem z lindanom. Imajo tudi prašilce, vendar se niso povsem dobro obnesli, ker so nekateri slabo izdelani in se hitro pokvarijo. Mnogi pa se sploh ne zavedajo, kakšno škodo jim dela koloradski in ga ne uničujejo. S tem pa škodujejo vsakomur, ker je na njihovih njivah leglo hroščev.

-el

Nesreče in nezgode

S kolesa je padel 50-letni Karel Pintarič iz Zenkovec in si zlomil levo nogo nad kolonom.

Tudi Stefan Kolmanič iz M. Sobote je padel s kolesa in pri tem utrpel hudo poškodbo na glavi.

16-letna Marija Gomboc in Gerlinec je dobila več hudih poškodb, ko je padla s kolesa.

Avto je povozil 63-letno Franciško Korošec iz Segovec pri Apačah ter jo hudo poškodoval. Ima tudi zlomljeno levo roko.

Pri mlačvi, ko je podajal slamo, je padel z lestvice tri metre globoko 71-letni Jože Novak iz Sebeborca in si nalomil tri vratna vretenca.

Z mlatilnice je padla 16-letna Elizabeta Ferencek iz Dobrovnika in si zlomila desno roko.

Desno nogo si je zlomila 75-letna Julija Košak iz Domanjševca, ko je padla s podstrešja.

Na stol je stopila in padla 63-letna Terezija Kerčmar iz Fokovec in si nalomila desni gleženj.

Pri padcu na dvorišču si je zlomila levo nogo v stegnu 84-letna Ana Strmec iz Godemarce pri Ljutomeru.

Ko je iskal kokoške gnezdo nad hlevom 8-letni Milan Hujš iz Brezovec, je padel precej globoko in se poškodoval na glavi.

Na stopnicah je padla 3-letna Cvetka Šterman iz Ljutomera in si zlomila desno nogo nad kolonom.

S slamoreznicco so se igrali otroci. 6-letni Stefan Milkovič je pri tej igri vtaknil prste v stroj in si jih hudo poškodoval.

Kako globoko segajo združne korenine pri KZ Puconci?

V 29. št. »Pomurskega vestnika« je pisec -sk napisal članek pod naslovom »Globoko se segajo združne korenine«. V tem članku obravnava KZ Puconci. Iz samega članka je sicer razbrati, da združne korenine niso poglone nikamor, kamor bi morale. Ker pa je mimo tega v članku nekaj netočnosti in zgrešenih predpostavk, je treba povedati tudi združnikom tisto, kar je lep čas ve samo vodstvo zadruga, povedati končno: kako globoko segajo združne korenine pri tej združni!

Pisec najprej ugotavlja, da se v KZ »lahko pohvalijo, saj nimajo samo precej strojev (dva traktorja s priključki, mlatilnico... itd.), marveč jim je tudi strojni odsek prinesel letos že 150 tisoč dinarjev dobička.«

Če pogledamo to z druge plati, ostane res samo hvala in malo tistega, kar ima zvezo z združnimi koreninami. Človek bi mislil, da premorejo res s potrebnimi priključki za traktorja, v resnici pa imajo le po 1 plug za vsakega in 1 (eno) navadno brano. Več pa jim skorajda ni potrebno, kajti večji del dobička izhaja iz prevozov. Lanskoletno razmerje med obdelovalnimi uslugami in prevozi je znašalo približno (kajti knjigovodstvo to ni razvidno) 1:5 v korist prevozov! Ni čudno torej, če je na zadnjem zboru združnega sveta (9. marca t.l.) eden od prisotnih (Lanjšček, Andrejci), ko je kritiziral ora-

nje združnega traktorja, vzkliknil: »Traktorji so že zaslужili, toda ne z dejom za kmetijstvo!« Takšno stanje pa je rezultat strojnega odseka samega. Ta namreč obstaja res le kot odsek ne pa tudi kot pospeševalni odbor. Vso »evidenco prevozov in oskrbo celotnih strojev, ki jih poseduje KZ« vodi upravnik sam. Samo tako se je lahko tudi zgodilo, da niso temeljito pretehtali potreb po priključkih — o katerih se je večkrat samo sklepalo — po res učinkovitih strojih, temveč so šli na vrat na nos poleg večih mlatilnic na svojem področju, kupovat novo. Le tako je tudi mogoče, da so namesto strojev z večjo storilnostjo, šli »planirati« kupovanje ročnih kosilnic, da bi jih posojali članom proti primerni odškodnini... Ali so na puconskem terenu takšne kosilnice res potrebne? Ali res ne čutijo, da iz teh njihovih »načrtov« veje želja po konserviranju nesodobne, drobnolastniške proizvodnje? Ali res še ne vedo, da ne gre za »službo«, za »najemnico« — skratka za zaslужkarstvo, temveč za mnogo več: za organizacijo sodobne proizvodnje na zemlji združnikov, pri čemer tako zadruga kot združnik nastopata kot enakopraven pogodbenik, za plačilo pa prejmeta višje pridelke, sorazmerno svojim deležem pri obdelavi?

S te, združne plati torej tudi strojni odsek puconske zadruga ni nič drugega kot stroji položeni na zemljo (ali na cestol): toda korenin še niso poglone kaj se, da bi globoko segale!

Ob pregledu ostalih dejavnosti zadruga (po poročilih na zboru združnega sveta) pa tudi po tem, kar navaja pisec -sk, pa človeka nekje preseneti izjava, da trgovin pri KZ Puconci ne bodo pogrešali. Dosedanje delo zadruga — če izvzamemo strojni odsek in odkup — je bilo namreč usmerjeno k trgovini, k zaslужkom v gostilni, klavnici in končno v kaj čudni dejavnosti kmetijske zadruga — v zidarsko-tesarskem obratu! »Okrog 200 tisoč dinarjev dobička v dveh mesecih« dela obrata »Gradnja« to samo potrjuje!

To zaslужkarstvo samo pa ni toliko bistveno. Bistveno je odklanje združnih dejavnosti od osnovnih nalog kmetijske zadruga, od proizvodnje. S to pa se ne morejo pohvaliti, četudi štejejo tistih 3,50 ha skupinskih sadovnjakov na dveh koncih (Puconci 1,50 ha, Pečarovec 2 ha), za katere so dali pobudo sami združniki in za katere nimajo kooperacijskih pogodb. Na področju KZ Mačkovič imajo takih nasadov 26 ha! Kje pa so rajonizacijski načrti za določene kulture? Kje analize zemlje in načrti za sorazmerno nabavo in pravilno trošenje umetnih gnojil, semen itd.? Kje je načrt za smotrno uporabo in zaposlitev traktorjev in strojev po pogodbah, n. pr. za letošnje leto? Kje pogodbeni vzreja živine in pitanje prašičev?

Cesa vsega — s čimer naj bi se zadruga ukvarjala — v Puconcih še ni. To pa predvsem zato ne, ker se je upravni odbor z upravnikom vred preveč zanimal za ureditev in poslovanje trgovskega odseka, to predvsem v poslovalnici Sebeborca, kakor ugotavlja poročilo nadzornega odbora na že omenjenem zboru združnega sveta. Pa tudi zato ne, ker je bilo združno vodstvo nekaj let pa vse do danes odmaknjeno od članstva in od njegovih potreb. Zato je svoje delo »ekspansionistično« usmerjalo na trgovsko dejavnost v Pečarovecih, Salamencih, Sebeborcih, Bokračih, Andrejcih... Kajti sicer kaj naj bi tam počela kmetijska zadruga drugo — čeprav ni imela povsod poslovalnic — kot zganjala trgovino? Ali si je mogoče predstav-

To tudi ne bi bilo težko, kajti puconska zadruga ima za okrog 6 milijonov lastnih osnovnih sredstev in nad 5 milijonov skladov (31. XII. 1956), poleg tega pa gospodarsko močno kmetijsko področje samo v območju krajev Puconci-Gorica. To pa seveda z vse kaj drugačnega dejavnostjo, kot jo ima zadruga »zdaj!« Zaslужiti v trgovini pomeni prikrajšati tako potrošnika kot proizvajalca. Toda pridelati 40 q pšenice namesto 20 q, pomeni, da lahko zaslужita več tako zadruga kot proizvajalec!

In to je treba organizirati tako, da je večje pridelke ne bo dajal svojih žuljev in svojega znoja samo kmet, temveč da mu bo to olajšala zadruga s svojimi proizvajalnimi sredstvi, s posredovanjem sodobne agrotehniko po edino poštenem in nešpekulativnem načelu: daj — dam! To pa bo takrat, ko v puconski združni ne bodo bolj navdušeni nad kmetijskimi obrati samo zato, ker prinašajo — dobiček!

Danes se je s hvalečnostjo v srcih spominjamo njeni učenci in učence. Pravi preški korenini kliče se na mnoga leta!

Stefan Kuhar

Odranska zadruga in Odranci

Vas Odranci spada med večje vasi beltinske občine. Ima 340 hiš, 570 gospodarstev in 1918 prebivalcev. 370 gospodarstev razpolaga le z 864 ha skupne površine zemlje, ali posamezno gospodarstvo z 2,50 ha. Orne zemlje posedujejo le 624 ha, oziroma na enega prebivalca okrog 30 arov.

V vasi imajo samostojno kmetijsko zadrugo, v katero je vključenih 210 gospodarstev. Lani je zadruga imela skupno 74.970.000 din prometa, od tega pri odkupu kmetijskih pridelkov 38.350.000 din, dobiček pa je znašal 1.028.000 din. Zadruga je tudi priskrbelava vaščanom nad 100 vagonov premoaga, kar je zelo olajšalo oskrbo s kurjavo, saj razpolagajo vsa gospodarstva le z 26 ha gozda.

Vaščani si že dve leti prizadevajo elektrificirati vso vas. Delo je sedaj pri kraju in bodo predvidoma zasvetili 25. avgusta. Pri elektrifikaciji, je pomagala tudi kmetijska zadruga, prispevala je 150.000 din. Zadruga si tudi prizadeva pri šolanju prepotrebne strokov-

nega kadra, zato omaga štipendirati enega veterinarja. Med odseki sta najbolj delavna poljedelski in živinorejski. Prvi skrbi za sistematično zatiranje raznih škodljivcev, slednji pa za dobro plemensko živino. Najmanj dela ima še strojni odsek, ker nima večjih strojev. Skupna vrednost osnovnih sredstev znaša le en milijon dinarjev.

A. H.

Premalo kovačev

Kovaštvo ima v Pomurju obetajoče perspektive, kajti čez nekaj let nam bo že primanjkovalo dobrih kovačev. Zato je potrebno, da mojstri v letošnjem letu z večjim razumevanjem sprejemajo vajence v uk. Kovaški poklic je zelo primeren za mlade fante, ki so močni, zdravi in imajo smisel za oblikovanje kovin. Čutiti je nomanjkati tudi podkovskih kovačev in to v celem Pomurju.

Na splošno se letos mladina mnogo bolj zanima za razne tehnične poklice. Dostojno je objavilo za novo šolsko leto 5 vajencev za mizarje, 15 mladincev za kovinsko stroko in tudi za elektrotehnično stroko je večje zanimanje. Več si jih je tudi izbralo mlinarski in pekovski poklic.

F.

VAJENCI IN »STROJNIK« V M. SOBOTI

Pred kratkim je obrtno podjetje »Strojnik« v Murski Soboti, ki opravlja vodoododne instalacije in splošno kleparsko strojno ključničarstvo, sprejelo večje število vajencev. Videti pa je, da upravnik nima popolnoma jasnega pojmovanja glede sprejemanja vajencev, saj ima v evidenci še mnogo siromašnih in med njimi tudi otroke padlih partizanov, ki iščejo socialno skrbitvo in ZB poskušata najti primeren poklic. Menimo, da bi take umestne ponudbe moralo podjetje najprej upoštevati!

F.

OČESLAVCI

Končno so se na križiščih glavnih cest spet pojavili kažipoti. To je bil že skrajni čas, kajti marsikateri tujec je moral precej časa ugotavljati, kam se naj obrne, da bo prišel na zaželjeno pot.

ROJSTVA IN SMRTI

OD 3. DO 17. AVGUSTA 1957

Rodile so: Francka Goljevšek iz M. Sobote, dečka; Olga Faršang iz Crenovec, deklico; Sarika Rituper iz M. Sobote, deklico; Veronika Kozar iz Čepince, dečka; Marija Cafuta z Radenskega vrha, deklico; Fanika Klančar iz Radenc, deklico; Helena Dibelčar iz Radgone, deklico; Terezija Zver iz Odrance, deklico; Amalija Čajger iz Dokležovja, dečka; Regina Kumin iz Salamenca, dečka; Marjetka Banatai iz Dolge vasi, dečka; Slava Flisar iz Crnelavec, deklico; Ana Duh iz Turnišča, deklico; Matilda Cigan iz G. Bistrice, deklico; Terezija Ščko iz Borejce, dečka; Rozalija Siftar iz Ocinja, dečka in Emilija Gorčan iz Moravec, deklico. Umrli so: Franc Gašpar iz Budince, star 52 let; Terezija Sreč iz Bakovec, stara 60 let; Jože Horvat iz Zenkovec, star 65 let.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nedelja, 25. avgusta 1957. Dr. Anica Kastelic-Gregorc, stanuje v Ulici Stefana Koavača št. 2. Od 8. do 12. ure v splošni ambulanti, v nujnih primerih popoldne in ponoči na stanovanju. Tedensko nočno dežurno službo ima od 26. avgusta do 1. septembra 1957 dr. Stefan Vučak, stanuje v Alija Kardoša ul.

PROSTOVOLJNI KRVODAJALCI

OD 5. DO 18. AVGUSTA 1957 Slavko Klinar — M. Sobota, Zora Bogovič — M. Sobota, Terezija Gaber — Tropovci, Marija Flisar — Gradišče, Neža Gomzi — Stavenski vrh, Olga Grah — Očeslavci, Neža Čagran — Stavenski vrh, Milena Poznič — Stavenski vrh, vsi drugi; Milka Stajner in Franc Rakuša — oba Melanjski vrh, Ivan Breznik, Franc Vamberger in Janko Kolar, vsi trije — Kobilščak; Stefan Noršič — Krog, Terezija Jug — Vanča vas, Marija Zamuda, Emilija Zamuda in Leopold Zamuda ter Anton Silec — vsi Zrnava; Marija Novak, Anton Novak, Terezija Husar in Martin Kurnik — vsi Radgona; Matilda Ivanek, Alojzija Znidarič, Ljudmila Zemljčič, Jožefa Mulec, Peter Zinkovič in Avgust Zadravec — vsi Jančev vrh; Feliks Merklin — Zagajski vrh, Ana Kodila — Pečarovec, Anton Skrilce — Stavešinci, Jožef Gomboc — Gerlinci, Marija Mulič, Barbara Košar, Marija Kocbek in Alginija Lukovnjak — vsi Stavenski vrh.

MALI OGLASI

VALJČNE STOLE 1 kom. 47 x 22 cm »Ganz«, 2 kom. 16 x 27 cm, 1 par mlinskih kamnov, 2 cilindra po 4 metre in mlatilnico, rabljeno, širine 70 cm druml, prodam. Informacije v upravi lista. M-727 MALO POSESTVO — 1,22 ha zemlje s hišo prodam zaradi selitve. Ploj Adolf, Zbigovci p. G. Radgona. M-728 HISO z gospodarskim poslopijem v Nemčevcih blizu M. Sobote prodam. Gospodarsko poslopije se lahko preuredi v obrtno delavnico. Informacije pri Kuhar Viktorju, Puonci 29. Dne 25. avgusta 1957 popoldan ob 13. uri v Nemčevcih bo na javni dražbi prodana trava bivše vdove Kuhar Marije. Ob tej priliki se lahko zgledajo kupci za hišo. M-730 KROJASKI SROJ po ugodni ceni prodam. M. Sobota, Partizanska cesta 37. M-732 LEPO POSESTVO z 2,5 ha zemlje prodam. 15 km od glavne ceste Maribor. Kozar Jožefa, Trubarjeva ul. 9, Maribor. M-733 OPREMLJENO SOBO iščem za krajšo dobo v M. Soboti. Naslov v upravi lista pod št. 1. septembra. M-735 LEPO POSESTVO v izmeri 6 ha zemlje ob okrajni cesti prodam. Karel Cretnik, Poljčane pri Mariboru. M-736 ČEVljARSKO ORODJE z vsem inventarjem prodam. Vprašati, Segovci 28, p. Apače pri Gor. Radgoni. M-737

ZAHVALA

Ob smrti našega nepozabnega

FRANCA GAŠPARJA

se najiskreneje zahvaljujemo vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti, ali ob njegovi izgubi z nami sočustvovali.

Družina Gašpar in Car, Budinci

KOVAŠKEGA VAJENCA sprejemem.

Hrana in stanovanje preskrbljeno. Sebjan Jože, kovač, Rakičan. M-725

VINOGRAD z malim sadovnjakom (okrog 500 chv), z malo zidanico in kletjo na lepem položaju v Jurovčaku-Trnovčaku, blizu kopalnice Vučkovec, je naprodaj. Cena ugodna. — Za informacije: Martin Turk, upravnik »Kupališta Vučkovec«.

NA STANOVANJE IN HRANO sprejemem za celo šolsko leto eno dijakinja iz ekonomske srednje šole iz prvega ali drugega razreda v hiši št. 8, ulica 17. oktobra. M-717

VINOGRAD S HISO, sadovnjakom in njivo v Safarskem, in 1 ha njive v Salincih prodam. Vprašati pri Karlu Zuman, pečar, Ljutomer. M-738

POMURSKI VESTNIK

Izdaja Casopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor in odgovorni urednik Dragan Flisar — Uredništvo: Murska Sobota, Trubarjev drevored 5/II. — Telefon 138. Uprava in oglasni oddelk: Murska Sobota, Trubarjev drevored Tel. 53 — Naročnina: četrletna 100, polletna 200, celoletna 400 dinarjev — Rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje — Tekoči račun pri Komunalni banki v M. Soboti št. 64-KB-1-2-365 — Tisk Pomurske tiskarne v M. Soboti.

Nedelja, 25. avgusta — Ludovik Ponedeljek, 26. avg. — Aleksander Torek, 27. avgust — Zlatko Sreda, 28. avgust — Avgustin Četrek, 29. avgust — Sabina Petek, 3. avgust — Roza Sobota, 31. avgust — Rajko

KINO

MURSKA SOBOTA — Samo 22. avg. ameriški barvni film: »Meč in rož«, od 23. do 25. avgusta angleški barvni film: »Vlaki odhajajo«, od 27. do 29. avgusta ameriški film: »Zeli me«. KRIZEVCI PRI LJUT. — 24. in 25. avgusta ameriški barvni film: »Velika noč Casanove«. LENDAVAL — od 23. do 25. avgusta ameriški film: »Na gladki površini«, od 27. do 28. avgusta angleški film: »Ugrabitelj«.

BELTINCI — 24. in 25. avgusta ameriški film: »Pogumen kot Lassie«.

SLATINA RADENCI — 25. in 26. avgusta češki barvni film: »Jan Hus«, 29. avgusta jugoslovanski film: »Dokumenti življenja«.

GOR. RADGONA — 21. in 22. avgusta nemški film: »Svetloba ljubezni«, 24. in 25. avgusta ameriški film: »Veselo izkrcavanje«, 28. in 29. avgusta danski film: »Se ni prepozno«.

VERZEJ — 24. in 25. avgusta nemški film: »Gospodična Casanova«, 29. avgusta angleški film: »Pikova dama«.

VELIKA POLANA — 25. avgusta ameriški film: »Zadnji iz plemena Komanč«.

CEPINCI — 25. avgusta francoski film: »Fanfan Tulipan«.

MALI OGLASI

VALJČNE STOLE 1 kom. 47 x 22 cm »Ganz«, 2 kom. 16 x 27 cm, 1 par mlinskih kamnov, 2 cilindra po 4 metre in mlatilnico, rabljeno, širine 70 cm druml, prodam. Informacije v upravi lista. M-727 MALO POSESTVO — 1,22 ha zemlje s hišo prodam zaradi selitve. Ploj Adolf, Zbigovci p. G. Radgona. M-728 HISO z gospodarskim poslopijem v Nemčevcih blizu M. Sobote prodam. Gospodarsko poslopije se lahko preuredi v obrtno delavnico. Informacije pri Kuhar Viktorju, Puonci 29. Dne 25. avgusta 1957 popoldan ob 13. uri v Nemčevcih bo na javni dražbi prodana trava bivše vdove Kuhar Marije. Ob tej priliki se lahko zgledajo kupci za hišo. M-730 KROJASKI SROJ po ugodni ceni prodam. M. Sobota, Partizanska cesta 37. M-732 LEPO POSESTVO z 2,5 ha zemlje prodam. 15 km od glavne ceste Maribor. Kozar Jožefa, Trubarjeva ul. 9, Maribor. M-733 OPREMLJENO SOBO iščem za krajšo dobo v M. Soboti. Naslov v upravi lista pod št. 1. septembra. M-735 LEPO POSESTVO v izmeri 6 ha zemlje ob okrajni cesti prodam. Karel Cretnik, Poljčane pri Mariboru. M-736 ČEVljARSKO ORODJE z vsem inventarjem prodam. Vprašati, Segovci 28, p. Apače pri Gor. Radgoni. M-737

JABOLČNI ZAVIJAČ

Izmed živalskih škodljivcev je najnevarnejši namiznemu sadju jabolčni zavijač, ki povzroča črvivost jabolk in hrušk.

Majhni sivkasti metulji tega škodljivca letajo ponoči po sadovnjakih ter odlagajo svoja jajčeca posamezno na plodove, v manjši meri tudi na liste in poganjke. Iz jajčec izleze gosenica, ki se zavrtja v plod in napravi rov do peščičja. Čez nekaj šasa, tudi tednov, zapusti dorasla gosenica plod in se zabubi pod staro skorjo na deblu ali vejah. Iz bub nastanejo spet metulji.

V naših krajih moramo računati vsako leto z dvema zarodoma jabolčnega zavijača. Zategadelj je potrebno borbo proti zavijaču poostriži ter napeti vse sile, da ugonobimo čim popolneje tega škodljivca ravno sedaj (meseca avgusta), ko se kažejo metulji drugega zaroda in odlagajo jajčeca na plodovih.

Uporabljajmo proti jabolčnemu zavijaču in škrlupu (bolezen-krastavost) sestavljeno škropivo, sestojče iz sredstev, ki ugonobijo živalske škodljivce (1% tekoči, pantakan ali 0,15 do 0,20% Lindan-olje) ter iz pripravkov, ki učinkujejo na glivične bolezni (0,25% Dithan ali Liro-tan — 25 dkg na 100 litrov vode).

S tako zmesjo zatremo poleg jabolčnega zavijača in škrlupa tudi mnogo drugih škodljivcev in bolezni, ki delajo škodo na sadnem drevju in sadju.

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR Kmetijska inšpekcija MURSKA SOBOTA

ŠOLSKE KNJIGE

Table listing school books for various grades (1. razred to 5. razred) and subjects like Slovenian, Croatian, and Mathematics.

Table listing school books for lower gymnasiums (NIZJE GIMNAZIJE) for grades I, II, and III.

Table listing school books for upper gymnasiums (VIŠJE GIMNAZIJE) for grades I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, and IX.

Table listing school books for middle economic schools (SREDNJA EKONOMSKA ŠOLA) for various subjects like stenography and economics.

Table listing school books for lower vocational schools (NIZJE STROKOVNE SOLE) for subjects like technology and mechanics.

Table listing school books for higher vocational schools (VIŠJE STROKOVNE SOLE) for subjects like technology and mechanics.

Table listing school books for higher vocational schools (VIŠJE STROKOVNE SOLE) for subjects like technology and mechanics.

Table listing school books for higher vocational schools (VIŠJE STROKOVNE SOLE) for subjects like technology and mechanics.

Table listing school books for higher vocational schools (VIŠJE STROKOVNE SOLE) for subjects like technology and mechanics.

Table listing school books for higher vocational schools (VIŠJE STROKOVNE SOLE) for subjects like technology and mechanics.

Upravni odbor Kmetijsko gospodarske poslovne zveze v M. Soboti, Slomškova ul. 11 razpisuje mesto UPRAVNIKA

Pogoji: srednja šolska izobrazba s prakso ali pa vsaj 5 let prakse v upravnih vodilnih funkcijah. Prednost imajo borci NOB. Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj. Pravilno kolkovane ponudbe z vsemi potrebnimi dokumenti sprejema upravni odbor KGPZ do 24. avgusta 1957.

MOŽ Z NEVARNIM SMEHLJAJEM

EDGAR WALLACE 25

Presenečeni Falmouth je postavil kozarec na mizo. »Hvaležen bi vam bil,« je zatrdil. »Jaz sem na koncu svoje mladosti.«

»Spet je lord nekaj časa molčal, potem pa dejal: »Jaz na vašem mestu bi opustil iskanje tega Hopkina. Brezupno je, da bi ga našli. Toda jaz bi iskal sled tistega malega, debelušnega moškega, ki se je pojavil pri Kennedyju kot g. Davenport. Ta je še neznana veličina v vaši igri.«

Glavni inšpektor je vzdihnil. »To je res, toda nikjer ga ne morem najti. Najti v mestu, kot je London nekega mladega, debelušnega moškega.«

»Ali nimate njegovega osebnega opisa?« ga je prekinil lord. »Zelo dobrega celo,« je glasil Falmouthov odgovor. »Gospod Kennedy je bil sprva zelo molčeč. Moj narednik ga je moral najprej pošteno prestrašiti, preden je začel govoriti. Potem ga je ševeda opisal in še zelo točno.«

»In kaj ste storili?« je vprašal lord. Falmouth je skomizgnil z rameni. »Poslali smo tiralico z opisom in tudi večina časnikov ga je priobčila. Toda doslej še nihče ni javil, ki bi videl takega človeka.«

»Prav to sem pričakoval,« je dejal lord. »Taki opisi niso nič penja vredni, ker jih ljudje čitajo ali pa tudi ne. Množica si lahko s tem zelo malo pomaga. Od sto ljudi lahko samo eden dobi predstavo o neki osebi, če čita njen opis.«

Falmouth ni vedel, kaj je menil lord s temi besedami. Nobenega drugega izhoda ne vem,« je dejal. »Jaz pa!« Lord Russell se je zadovoljno zasmejal. »Toda dovolj s to morilsko zgodbo! Zdej boste z menoj večerjali, inšpektor, potem pa vas bom odpeljal nazaj v London.«

Tisti večer ni nihče več omenil primera Simona Hopkina. Med večerjo se je pogovarjal Russell o tem in onem, med vožnjo pa je kot vsak dober vozač molčal. Avto, ki ga je šofiral, je divjal s strašno hitrostjo po cesti in čim bolj je divjal, tem bolj jasno je Falmouth mislil. Toda še vedno ni mogel uganiti, kaj je menil mož ob njem z drugo potjo.«

Pred železniško postajo je Russell ustavil, podal glavnemu inšpektorju roko in dejal: »Jutri ob desetih v mojem stanovanju. Upam, da boste imeli čez nekaj dni tega Davenporta že za zapahi. Potem pa pot k Simonu Hopkinsu ne more biti več dolga.«

Lord Russell je sprejel glavnega inšpektorja v svoji prekrasno urejeni delovni sobi. V bližini okna je sedel neznaten mlad moški, ki je imel pred seboj na mizici risalni papir in več svinčnikov. Iz svojega usnjenega naslonjača pa se je v Falmouthovo presenečenje dvignil, kislega obraza, gospod Kennedy.

Po kratkem pozdravu je lord dejal: »Ne bomo izgubljali časa. Opišite tega Davenporta še enkrat, gospod Kennedy. Ne pozabite, da gre za vsako najmanjšo podrobnost.« Kennedy je opisal malega, debelušnega gospoda, ki je najel hišo v Islington Valeju tako dobro, kot je le mogel. Mož pri oknu je vneto risal in ko je posredovalec končal z opisom, je vzel Russell papir in ga pokazal Kennedyju.

»Je bil tak?« je vprašal. Kennedy je zmajal z glavo. »Oči niso take,« je oklevajoče dejal, »tudi spodnja ustnica je bila drugačna.«

»Potem pa je bil vaš opis netočen,« ga je ostro prekinil lord. »Začnite še enkrat.« Falmouth je skoraj zažvižgal skozi zobe, ker je zdaj spoznal, zakaj gre. To je bil nov način, ki so se ga posluževali Amerikanci, če so iskali zločinca, o katerem niso imeli slike! O tem je čital že v nekem strokovnem časopisu, toda nikdar mu ne bi prišlo na misel, da bi sam uporabljal to metodo.

Spet je bil Kennedy končal s svojim opisom in spet risba ni bila podobna. Igra se je nadaljevala skoraj dve uri in šele takrat je posredovalec veselo dejal: »Prav tak je bil. To je gospod Davenport, kot živi in hodi.«

Lord Russell se je zadovoljno smehljal in dal glavnemu inšpektorju risbo. »Tu imate vašo tiralico,« je dejal. »Risbo naj reproducirajo in nalepijo povsod tam, kjer je dovoljeno. Moja glava je precej vredna, toda zastavil bi jo za to, da boste našli Davenporta.«

NOVE ŽRTVE HIROŠIME

Od eksplozije atomske bombe v Hirošimi je minilo že dvajset let, toda Hirošima še zdaj terja svoje žrtve. Pretekli mesec je umrla na Japonskem dvajseta žrtev Hirošime v letošnjem letu. Bil je to nek deček, ki je bil star 16 let. Hodil je v isto šolo, ki je pred dvajsetimi leti izgubila 400 dijakov in vse učitelje.

Deček je bil ob eksploziji star štiri leta. Ko je bomba eksplodirala, je bil nekje na vasi, toda dva dni po katastrofi ga je oče pripeljal v Hirošimo. Tam je vdihaval okuženi zrak in jedel okuženo hrano. Do letos je bilo vse v redu, toda naenkrat je dobil neozdravljiv rak krvi. Zdravniki so poskušali vse, mati je žrtvovala svojo kri za transfuzijo, toda pomoči ni bilo več.

Trinajsta žrtev letos pa je nek deklica, ki je imelo krvni rak že od leta 1950 dalje. Na dan eksplozije je bila samo 256 metrov od središča eksplozije v

rili več kot 87 dni za njegovo življenje. Zdal je to krepko, zdravo dekletce, toda zdravniki se bojijo, da nosi v sebi pododgovano strahotno bolezen, ki lahko kadarkoli izbruhne na dan. Zato je pod stalnim zdravniškim nadzorstvom. Obenem pa je to za zdravnike edinstvena prilžnost, da lahko na živem otroku proučujejo posledice atomske radiacije na potomstvo.

ŠE EN MEŠČAN POMPEJEV

Leta 79 pred našim štetjem, nekega lepega dne v avgustu, je začel nenadoma bruhati Vezuv. V nekaj urah je vulkanski pepel pokril dve cvetoči rimski mesti ob vzhodu ognjenika: Herculaneum in Pompeje.

Skoraj 2000 let pozneje so se arheologi srečali še z enim meščanom pokopanega mesta.

DOSLEJ SE NI NAŠEL SODNIK, KI BI RAZSODIL TA SPOR

Deček z ženskim imenom

Sodišče v francoskem mestu Lillu se ukvarja že sedem let s sporom med Jeannine Piesset in Jeannine Deroch-Wahl. Ženi trdita, da so jima v porodnišnici v Roubaixu pred sedmimi leti zamenjali otroka. Obe ženi imata enako ime in obe sta sta-

novali v isti ulici. Vendar se pred porodom nista poznali. Toda v porodnišnici sta se bolje spoznali in sprijateljili.

Jeannine Piesset je imela že sina in si je zdaj strašno želela hčerko. Toda rodila je sina, ki mu je takoj dala ime Guy-Roger. Babica je od nje odšla takoj k Jeannini Deroch-Wahl. Ona je že imela dečka in dve deklici. Zelela si je sina. Toda rodila je deklico. Vprašaj so jo, kakšno ime ji bo dala. Imenovala jo je Jeanne-Louise. Babica je tako vpisala v register.

Ko sta materi prvič videli svoja otroka, sta bila že okopana in povita. Toda Jeannine Deroch-Wahl je opazila, da ima njena deklica na čelu pego. Babica je dejala, da bo pega izgnila. Po sedmih dneh so ženski odpustili domov. Jeannine Deroch je bila že oblečena za odhod, toda preden se je odpravila domov, je odšla še v prostor, kjer so povijali njenega otroka. Takrat je prvič videla otroka golega. Toda to ni bila njena deklica, temveč moški otrok. Razburila se je in začela vpiti. Pritekli so zdravniki in babice. Ali so ji zamenjali otroka? Čeprav si je želela, da bi rodila fantka, je sedaj vendarle energično zahtevala, naj ji vrnejo njeno dekletce. Tudi pege na čelu ni bilo več. To je mater še bolj prepričalo, da so ji zamenjali otroka. Tudi v registru je pisalo, da je rodila de-

kletce. Druga mati, Jeannine Piesset je takrat bila že doma. Ko je razvila otroka, se je začudila. To ni bil fantek, ki mu je dala ime, temveč drobna deklica. Toda, saj si je to najbolj želela. Najbrže se je zmotila babica, si je dopovedovala. Jeannine Piesset je bila zadovoljna in ni nameravala zaradi tega delati kravalov.

Jeannine Deroch — Wahl pa se ni hotela pomiriti z zamenjavo. Šla je celo tako daleč, da je sinu — za katerega trdi, da ni njen — pustila žensko ime. Zaradi tega zdaj ne more v šolo in je že izgubil celo šolsko leto. Stvar je prišla pred sodišče, toda doslej se še ni našel sodnik, ki bi si upal razsoditi v tem nenavadnem sporu. Obe materi sta medtem postali smrtni sovražnici. Mala deklica raste v bogati rodbini, medtem ko je deček siromašen. Že zaradi tega Jeannine Piesset ni pripravljena pod nobenim pogojem vrniti dekleta.

Maščevalni mehanik

Nek avtomehanic iz Utrechta v Nizozemski se je hotel maščevali svojemu dekletu, s katerim se je sprl. Dekletov avtomobil je razstavil na dele, jih spravil v dekletovo sobo in tam spet sestavil. Potem je vključil še sireno, da je stalno trobila. To je opravil seveda v dekletovi odsotnosti. Ko je ta prišla domov, se je skoraj onesvestila od presenečenja. Potlej pa je seveda stekla na policijo in ta je prisilila mehanika, da je avtomobil spet razstavil, nato pa ga je za kazen moral sestaviti — v svoji sobi.

UŠEL JIM JE z avtom po vodi

Londonska policija je imela pred dnevi zanimiv primer. Policisti so lovili avtomobil, ki je prehitro vozil po londonskih ulicah. Ko so ga prignali do obale Temze, so vsi mislili, da se bo moral ustaviti in da ga bodo ulovili. Toda na veliko presenečenje policistov je avto zapeljal naravnost v reko in odplaval po njej. Bil je namreč amfibijski avto, vendar kršilcu prometnih predpisov to ni mnogo pomagalo, ker so ga ulovili — z motornim čolnom.

Nicole Berger, mlada francoska filmska igralka, ki se je proslavila z vlogo v filmu »L'il Eulenspiegel«.

OREL HOTEL ugrabiti otroka

V Trientu je orel hotel odnesti s polja petletno deklico. Orel se je neslišno spustil na tla in zgrabil otroka s svojimi kremplji. K sreči je bil blizu otrokov oče. Zgrabil je palico in planil nad orla, ki je že dvignil dekletce v zrak. Orel se je z otrokom v krempljih zaletel v napadalca in ga začel udarjati s krili ter kljuvati. Toda starec se ni prestrašil. Udarjal je tako dolgo po roparici, da je spustila otroka in odletela.

Grbi na posodo

Angleži, ki pridejo v London si lahko za pet funtov za mesec dni sposodijo grb in plemiški naslov. Ta grb si lahko pritrjuje na avtomobil in prtljago. Odprt je tudi poseben urad, ki se ukvarja s posojanjem plemiških naslovov in grbov. Ko so novinarji vprašali predstavnika tega urada, kakšen je njegov namen, je odgovoril: »Zasluzek! Naj se poželani veselijo, ko pridejo v London!«

precej dobro zaščiteni hiši.

In še en primer, ki sicer ne sodi neposredno v vrsto žrtev atomskih eksplozij, je pa zelo poučen in svarilen. 18. junija je bil za japonske zdravnike pomemben dan. To je bil rojstni dan male Kumi Hasegava, prvega otroka, ki ga je rodila mati, ki je preživela atomsko eksplozijo v Hirošimi. Mati je še pred porodom sicer umrla zaradi krvnega raka, toda pred smrtjo je odločila, naj zdravniki spravijo s carskim rezom otroka na svet. Otrok je bil zelo slaboten in zdravniki so se bo-

IGLA - KAMERA ODKRIVA ETRUŠČANSKE GROBOVE

Italijanski arheologi, ki raziskujejo stare etruške grobove v Cerventiju, kakih 50 km severno od Rima, ne uporabljajo več kramnov in lopat, temveč neke vrste ogromno iglo, ki ima na vrhu majhno fotografsko kamero. Arheologi tam, kjer smatrajo, da se skrivajo v zemlji stare grobnice, enostavno zabodejo iglo v zemljo in fotografirajo vsebino grobnice. Če slike pokažejo, da skriva grobnica

kaj zanimivega, začnajo z odkopavanjem, sicer pa raziskujejo na drugem koncu. Na ta način so v kratkem času raziskali 50 skritih etruščanskih grobnic, starih 2500 let, ne da bi pri tem uporabili lopato in kramp.

Na območju sedanjega Cervantija, kjer so skrivnostne grobnice, je v davnih časih, nekaj stoletij pred ustanovitvijo Rima živel etruščansko ljudstvo. O njem vemo prav malo, saj znanstveniki vse doslej niso mogli razbrati njegovih pisav, o njihovem jeziku pa znanost prav tako malo ve, čeprav raziskujejo zgodovino tega ljudstva sistematično že od leta 1911 dalje. Strokovnjaki smatrajo, da je v Cerventiju in ostalih krajih srednje Italije še na stotine takih grobov, ki jih je treba raziskati.

Z novo iglo-kamero lahko arheologi snemajo tudi 7 metrov globoko v zemlji. Najprej s pomočjo fotografij iz zraka določijo približno lego grobnice (to je precej težko, saj gre le za neznatne spremembe tal, ki jih na zemljih sploh ni mogoče videti). Na osnovi teh posnetkov določijo geometrijsko sredino grobnice in najprej izvrtajo z električno sondo vrtno, v katero potem previdno spravijo iglo s kamero. Kamera napravi avtomatično 24 barvnih posnetkov.

Žičnica nad Mont Blancom

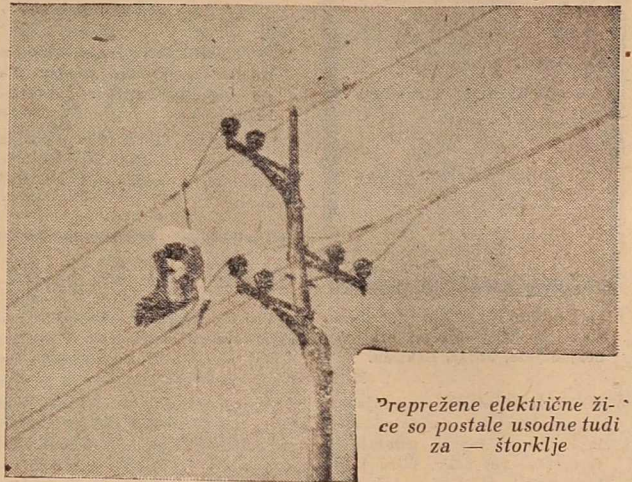
Po sedemletnih delih so končali žičnico, ki vodi nad Mont Blancom — najvišjo goro v Evropi. Žičnica povezuje Courmayeur v Italiji s Chamonixom v Franciji. Računajo, da bo prepeljala dnevno no 2500 turistov. Ta žična železnica vozi na višini več kot 4500 metrov.

Smrt po pošti

Sigge Ollinder je bil obtožen, da je ubil svojo ženo, čeprav je v času umora bil v nekem drugem mestu. Sigge je napisal svojemu prijatelju več pisem, v katerem ga je prepričeval, naj ubije njegovo ženo. Prijatelj je psihološko podlegel temu pričanju in ženo res ubil. Sigge se je branil, da je hotel napraviti »psihološki poskus«. Toda sodišče noče upoštevati tega izgovora.

20 LJUDI JE ZGORELO V AVTOBUSU

Pred dnevi se je zgodila na Južni Koreji težka avtobusna nesreča. V avtobusu, kjer se je vozilo 40 potnikov, je nenadoma izbruhnil požar. Dvajset ljudi je zgorelo, 16 drugih pa je ranjenih.

Preprežene električne žice so postale usodne tudi za — štokrlje

ALKOHOL - nesreča Francije

Francoski nacionalni statistični inštitut je objavil študijo o umrljivosti zaradi alkoholizma v Franciji. Študija odkriva podatke, ki zaskrbijo celo Francoze, čeprav ti znajo ceniti dobro vino. Lani je alkoholizem v Franciji pobral več ljudi kot pa jetika.

Od konca prejšnje vojne se je pokazalo, da Francozi vedno bolj pijejo. Leta 1951 so imeli 2653 smrtnih primerov zaradi alkoholizma, leta 1954 pa že 4106.

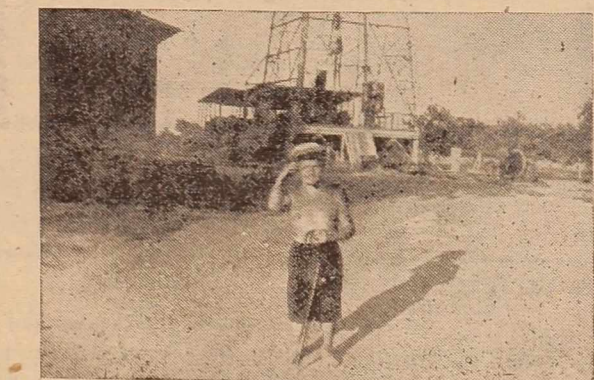
Največ francoskih alkoholikov boluje na jetrih. V Franciji je ta bolezen v 80 odst. slučajev neposredna posledica pitja. Lani je v Franciji umrlo zaradi alkohola 17.500 ljudi, zaradi jetike pa 12.700.

Začela se je velika propagandna kampanja proti pijačevanju. To v Franciji nekaj pomeni, saj tam popijejo povprečno desetkrat več alkoholnih pijač kot v Ameriki in 4 krat več kot v Angliji.

Alkohol ustvarja tudi velike

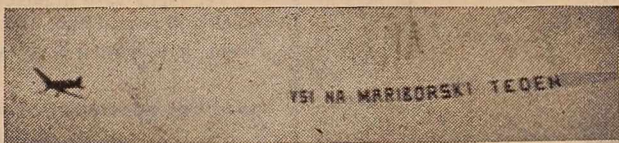
Ribe padajo z neba

Med nedavnimi velikimi nevihtami v Italiji so doživeli nenavaden pojav. Naenkrat je med dežjem padla z neba 12 cm dolga riba, ki se je še nekaj časa premetavala po zemlji. Ugotovili so, da gre za morskoro ribo, ki jo je orkan odnesel z morja in jo nosil po zraku celih 90 km.

»Cvnskega Hanzeka« gotovo poznate. Brez dvoma je najmanjši Prlek. Pred kratkim ga je snet prišla »androska« kri. Poiskal je palico in hajdi po zeleni Prlekiji. Med potjo si je ogledal tudi vtino Ve-1 v Banovcih.

družbene probleme. Med starši, ki zanemarjajo svoje otroke, je 95% alkoholikov. Pol milijona ljudi pa ne more delati v industriji ali kmetijstvu, ker mora točiti Francozom alkoholne pijače.

Uprava »Mariborskega tedna« si je omislila bolj sodobno in učinkovito reklamo — z letalom, ki je krožilo tudi nad Mursko Soboto

Največji ženitbeni goljuf

Joseph Weinzierl, 45 let star šofer, si je pridobil ime kot največji ženitbeni goljuf v Nemčiji. Prevaral je 600 žensk, ki jim je obljubil zakon.

Ta škilav človek opičnega obraza, kot ga imenuje tisk, je opravljal svoj posel zelo zvito in spretno. Svoje žrtve si je poiskal med ženskami, ki so dajale ženitbene oglase v nemške časnike. Odgovarjal je na oglase, pisal prisrčna pisma in obljubljal zakon. Cez nekaj časa je od vsake zaročenke zahteval nekaj denarja, da bi ga »vložil v novi dom«. Na ta način je udobno živel več let. Policija je našla v njegovem stanovanju cele kupe pisem, ki so mu jih pisale ženske, v glavnem iz Hamburga in Frankfurta.

Računajo, da je goljuf samo v

zadnjih dveh letih na ta način »zaslužil« 100 tisoč mark. Dejstvo je, da so vse prevarane ženske močale. Le dve energični vdovi sta prijaviili tega »profesionalnega zaročenca«.

20 LJUDI JE ZGORELO V AVTOBUSU

Pred dnevi se je zgodila na Južni Koreji težka avtobusna nesreča. V avtobusu, kjer se je vozilo 40 potnikov, je nenadoma izbruhnil požar. Dvajset ljudi je zgorelo, 16 drugih pa je ranjenih.

MINUTO PREPOZNO

»Prepozno, gospod guverner,« je odgovoril po telefonu žalosten in hladni glas kaznilniškega direktorja. »Ze vidim, kako se plin vzpenja proti njegovi glavi. Ne morete ga več rešiti! S plinskimi svetilkami? Ne, to je nemogoče. Če bi le za hip odprli vrata plinske celice, bi se plin razširil po temnici in vse ubil. Zal, prepozno je...«

Direktor najepeje kaznilnice v ZDA St. Quentin ni odvrnil pogleda s posebnega okna, skozi katerega je lahko gledal obsojenca na smrt — Burtona Abotta. Mehanično je spustil slušalko. Abott je tedaj rekel: »Zanimivo.« Policijer Night je sam telefoniral v jetnišnico, da bi

ži, potem pa še njeno truplo, kakih dvesto metrov stran od Abbottove planinske kočice. »Naključje,« je dejal Abott. »Nekdo me hoče uničiti.« Zena mu je verjela. »Sploh pa,« je rekel, »zakaj bi se zanimal za dekletce? Vse kar potrebujem, imam doma.« Vendar so Abotta nazlic temu obsodili na smrt. Njegovi odvetniki so storili vse, da bi ga rešili. »Ni dokazov,« so trdili. 22. januarja letos pa je guverner Night odbil poslednjo Abbottovo prošnjo za pomilostitev. Abotta so obvestili, da je 15. marec določen za izvršitev smrtno kazni.

Tega dne je ob desetih prišla Abbottova žena, da bi prebila z njim zadnje tričetrt ure. Ob prihodu mu je dejala, da skuša njegov odvetnik George Davis stopiti v stik z guvernerjem Nightom, ki se mudi na počitku na letalonosilki »Hankok«, nekje na odprtem morju nedaleč od Kalifornije. Odvetnik je dobil zvezo nekaj pred desetimi uro. Abott je začel upati. Vedel, da so za izvršitev kazni določili deseto uro. Sedaj pa je bilo že deset in osem in trideset minut. Ali je Davis dobil bitko? V oddelku, zraven plinske celice, je direktor sklenil razmisliti še

kakih deset minut. Zatem je naročil, naj pripravijo vse za izvršitev smrtno kazni. Ob 11.10 mu je odšli iz plinske celice in zaprli vrata. Kronik je spustil ročico, ki je orla pripravljeno prečico s cinkalijem v sod z žvepleno kislino. Bela izparina se je jela dvigati. Tedaj je zavoznil telefon...